

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2147127_RegNr_e3K-3-18-684/2023

<http://www.infolex.lt/tp/2147127>

Civilinė byla Nr. e3K-3-18-684/2023
Teisminio proceso Nr. 2-57-3-00002-2021-4
Procesinio sprendimo kategorijos: 2.6.11.10;
2.1.5.1.2.2; 2.2.2.6; 2.2.2.7; 3.1.7.6;
3.3.1.13 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. kovo 2 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės ir Donato Šerno, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrino civilinę bylą pagal **ieškovų V. J. ir S. V.** kasacinius skundus dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 30 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovų V. J. ir S. V. ieškinius atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Neringos vanduo“ dėl viešo aukciono nutraukimo, įpareigojimo sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį su aukciono laimėtoju ir pagal ieškovės Neringos savivaldybės, atstovaujamos Neringos savivaldybės administracijos, ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Neringos vanduo“ dėl viešo aukciono pripažinimo neteisėtu.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių nekilnojamojo daikto aukcioną, ieškinio senaties taikymą akcininko reikalavimui pripažinti negaliojančiu bendrovės skelbtą aukcioną, juridinio asmens vadovo sprendimo paskelbti aukcioną pripažinimą negaliojančiu dėl prieštaravimo imperatyviosioms teisės normoms, draudimą peržengti apeliacinio skundo ribas, pagrindą nukrypti nuo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 93 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas V. J. prašė teismo: 1) pripažinti, kad atsakovė UAB „Neringos vanduo“ neteisėtai pašalino ieškovo pasiūlymą iš nekilnojamojo daikto (neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties), esančio (duomenys neskelbtini), (toliau – ir turtas, pastatas, kanalizacijos perpumpavimo stotis) pardavimo viešo aukciono ir neteisėtai jį nutraukė; 2) panaikinti atsakovės UAB „Neringos vanduo“ pardavimo komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. posėdžio protokolu Nr. 03 priimtą sprendimą, kuriuo atmestas ieškovo pasiūlymas; 3) panaikinti atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. 45V, kuriuo nuspręsta nutraukti aukciono procedūras; 4) įpareigoti atsakovę UAB „Neringos vanduo“ parduoti ieškovui V. J. nekilnojamąjį daiktą, esantį (duomenys neskelbtini), už 200 000 Eur pagal UAB „Neringos vanduo“ 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V patvirtintas Pardavimo viešo aukciono būdu sąlygas (toliau – ir Aukciono sąlygos) ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.
3. Ieškovas nurodė, kad atsakovė UAB „Neringos vanduo“ paskelbė apie nekilnojamojo turto – neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties, esančios (duomenys neskelbtini), pardavimą viešo aukciono būdu; pradinė turto pardavimo kaina – 150 000 Eur. Ieškovas sumokėjo 1500 Eur pradinį įnašą ir 150 Eur registracijos mokestį, pateikė 200 000 Eur pasiūlymą už parduodamą objektą ir 2020 m. gruodžio 7 d. buvo užregistruotas dalyvauti aukcione. Aukcione taip pat buvo užregistruoti kiti dalyviai – UAB „Artumo“ ir S. V., tačiau pastarasis nesumokėjo pradinio įnašo ir dalyvio registracijos mokesčio, o UAB „Artumo“ savo pasiūlyme nenurodė kainos. Taigi, kitų dalyvių pasiūlymai atsakovės UAB „Neringos vanduo“ turėjo būti atmesti, o aukciono laimėtoju turėjo būti pripažintas ieškovas V. J..
4. 2020 m. gruodžio 14 d. posėdyje UAB „Neringos vanduo“ aukciono komisija nusprendė atmesti ieškovo pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto reikalavimų (pasiūlymas su priedais buvo nesurištas, nesunumeruotas ir paskutinio lapo antroje pusėje nepatvirtintas pirkėjo parašu). Galiausiai UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 45V buvo nuspręsta nebepardavinėti aukcione kanalizacijos perpumpavimo stoties ir grąžinti aukciono dalyviams pradinį įnašą, kadangi aukcionas laikytinas specialiu, o nuotekų perpumpavimo stotis priskirtina nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai.
5. Ieškovo nuomone, jo pasiūlyme buvo nurodyti visi reikiami rekvizitai, prie pasiūlymo buvo pridėti sunumeruoti, patvirtinti ieškovo parašu ir susegti sąvaržėle priedai. Atsakovė ieškovo pasiūlymą su priedais gavo, įvertino ir užregistravo dalyvauti jį aukcione, todėl atsakovės motyvas pašalinti ieškovą iš aukciono dėl to, kad jo pasiūlymas su priedais buvo nesurištas, nesunumeruotas ir paskutinio lapo antroje pusėje nepatvirtintas pirkėjo parašu, yra nepagrįstas ir laikytinas formaliu. Aukciono sąlygose nebuvo nurodyta ir tai, kad vyks specialus aukcionas, priešingai – jose aiškiai buvo nurodyta, jog pastate išmontuoti pagrindiniai technologiniai įrenginiai ir vamzdiniai, dėl kurių daiktas netinkamas naudoti pagal paskirtį.

6. Ieškovas S. V. prašė teismo: 1) pripažinti negaliojančiais *ab initio* (nuo sudarymo momento) atsakovės UAB „Neringos vanduo“ aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. posėdžio protokolu Nr. 03, aukciono komisijos pirmininko 2020 m. gruodžio 14 d. pranešimu Nr. R1-20.199 ir atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 45V priimtus sprendimus, kuriais atmestas S. V. 2020 m. gruodžio 6 d. pasiūlymas už aukcione parduodamą kanalizacijos perpumpavimo stotį sumokėti didžiausią kainą (262 000 Eur), nutrauktos tolimesnės aukciono procedūros ir šis turtas buvo atsiimtas iš aukciono; 2) pripažinti įvykusių atsakovės UAB „Neringos vanduo“ 2020 m. gruodžio 7 d. aukcioną; 3) pripažinti ieškovą S. V. atsakovės 2020 m. gruodžio 7 d. aukciono dalyviu, pasiūliusi didžiausią kainą iki aukciono pabaigos, ir šio aukciono laimėtoju; 4) įpareigoti atsakovę sudaryti su ieškovu notarinės formos neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties pirkimo–pardavimo sutartį.
7. Ieškovas S. V. nurodė, kad jis pasiūlė didžiausią kainą (262 000 Eur) už aukcione parduodamą turtą, todėl laikytinas aukciono laimėtoju. 2020 m. gruodžio 14 d. pranešimu atsakovė nepagrįstai nurodė, kad Aukciono komisija 2020 m. gruodžio 14 d. posėdyje nusprendė atmesti jo pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 7 ir 10 punktų reikalavimų, kadangi iki vokų su pasiūlymais atplėšimo momento ieškovas nebuvo sumokėjęs registracijos mokesčio ir pradinio įnašo.
8. Ieškovas S. V. pažymėjo, kad jis 150 Eur registracijos mokestį ir 1500 Eur pradinį įnašą sumokėjo 2020 m. gruodžio 6 d., dar iki vokų su pasiūlymais atplėšimo momento. Aukcionas nelaikytinas specialiu, o parduodamas turtas neturi reikšmės nacionaliniam saugumui. Aukciono sąlygų 3 punkte nurodyta, kad pastate išmontuoti pagrindiniai technologiniai įrenginiai ir vamzdynai. Be to, ginčo turto pardavėja atsakovė UAB „Neringos vanduo“ yra šį turtą nuosavybės teise valdantis privatus juridinis asmuo, todėl jai netaikytinos valstybės turto pardavimą reglamentuojančios specialiosios teisės normos.
9. Ieškovė Neringos savivaldybė prašė teismo pripažinti negaliojančiu ir panaikinti atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo aukcioną.
10. Ieškovė nurodė, kad ji yra vienintelė atsakovės UAB „Neringos vanduo“ akcininkė. Pagal atsakovės UAB „Neringos vanduo“ įstatų 5.22.2 punktą bendrovės direktorius (vadovas) vienvaldiškai sudaro sandorius jos vardu, tačiau įstatų 5.22.7.3 punkte nustatytais atvejais sandorius bendrovės vadovas gali sudaryti tik turėdamas visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ įstatinio kapitalo dydis yra 1 339 486,88 Eur, todėl savivaldybė pagal įstatų 5.22.7.3 punktą kiekvienu atveju turi atsakovei išduoti sutikimą parduoti ilgalaikį jos turtą, kurio vertė didesnė nei 66 974,34 Eur. Pagal 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitą, kanalizacijos perpumpavimo stoties rinkos vertė 2019 m. gegužės 10 d. buvo 97 000 Eur, o žemės sklypo, esančio (duomenys neskelbtini), – 29 700 Eur, todėl tokiam turtui parduoti buvo reikalingas ieškovės pritarimas.
11. Nors Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakymu buvo pritarta ginčo turto pardavimui, tačiau toks įsakymas ginčijamo aukciono paskelbimo metu (2020 m. lapkričio 4 d.) jau buvo nebeaktualus, kadangi turto vertė, skelbiant aukcioną, buvo pasikeitusi. Išduodama 2019 m. liepos 29 d. sutikimą, ieškovė buvo įvertinusi atsakovės jai pateiktą medžiagą dėl pastato rinkos kainos vertinimo 2019 m. gegužės mėn. Tačiau verslo praktikoje yra visuotinai priimta, kad turto vertinimas galioja ne ilgiau kaip 6 mėn., nes situacija rinkoje nuolat keičiasi. Sutikime buvo nurodyta, kad akcininkė sutinka parduoti turtą už 97 000 Eur. Aukciono sąlygose buvo nustatyta 150 000 Eur pradinė turto pardavimo kaina, o tai reiškia, kad pati atsakovė suvokė apie rinkos sąlygų, lyginant su 2019 m. viduriu, pokyčius ir prarastą UAB „STIVVF“ 2019 m. birželio 5 d. nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitos aktualumą.

12. Atsakovė neįvertino ir valstybinės žemės sklypo (duomenys neskelbtini), nuomos kainos. Aukciono sąlygose nurodyta, kad parduodamas tik pastatas – kanalizacijos perpumpavimo stotis, tačiau pardavusi pastatą atsakovė turėtų perleisti ir valstybinės žemės nuomos teisę pagal 2002 m. spalio 3 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutartį. Visuotinai žinoma, kad Neringos mieste didesnę vertę turi ne pastatai, o teisė į žemę. Aukcione dalyvavę asmenys siekė ne eksploatuoti kanalizacijos perpumpavimo stotį pagal jos paskirtį, o vykdyti naujų pastatų statybą, todėl valstybinės žemės nuomos teisės vertė privalėjo būti nustatyta atskirai ir įtraukta į bendrą pardavimo kainą. Prieš tai žemės nuomos teisės rinkos vertė turėjo būti nustatyta vertintojų ir toks vertinimas pateiktas ieškovei. Tik tada ieškovė galėjo spręsti dėl sutikimo perleisti ginčo pastatą ir nuomos teisę į valstybinę žemę.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

13. Klaipėdos apygardos teismas 2021 m. rugsėjo 7 d. sprendimu:
- 13.1. pripažino negaliojančiais: 1) atsakovės UAB „Neringos vanduo“ nekilnojamojo daikto (duomenys neskelbtini) (neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties) pardavimo viešo aukciono būdu komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimą atmesti ieškovo V. J. pasiūlymą; 2) atsakovės UAB „Neringos vanduo“ nekilnojamojo daikto, esančio (duomenys neskelbtini), (neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties) pardavimo viešo aukciono būdu komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimą atmesti ieškovo S. V. pasiūlymą; 3) atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. 45V; 4) atsakovės UAB „Neringos vanduo“ pardavimo viešo aukciono būdu komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimą nutraukti nekilnojamojo daikto (neveikiančios kanalizacijos (duomenys neskelbtini) perpumpavimo stoties) pardavimo viešo aukciono būdu procedūras;
- 13.2. pripažino ieškovą S. V. atsakovės UAB „Neringos vanduo“ nekilnojamojo daikto, esančio (duomenys neskelbtini), (neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties) pardavimo viešo aukciono būdu laimėtoju;
- 13.3. įpareigojo atsakovę UAB „Neringos vanduo“ per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos sudaryti su ieškovu S. V. nekilnojamojo daikto (duomenys neskelbtini) (neveikiančios kanalizacijos perpumpavimo stoties) unikalų Nr. (duomenys neskelbtini), notarinę pirkimo–pardavimo sutartį;
- 13.4. kitą ieškovo V. J. ieškinio dalį ir ieškovės Neringos savivaldybės ieškinį atmetė, paskirstė šalių bylinėjimosi išlaidas.
14. Teismas nurodė, kad Neringos savivaldybei priklauso 100 proc. atsakovės UAB „Neringos vanduo“ akcijų. Atsakovei nuosavybės teise priklauso pastatas – kanalizacijos perpumpavimo stotis (duomenys neskelbtini). 2019 m. liepos 5 d. atsakovė kreipėsi į Neringos savivaldybę prašydama pritarti šios kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimui. Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V13-378 pardavimui buvo pritarta, nustatyta rinkos vertė – 97 000 Eur. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 32V buvo paskelbtas kanalizacijos perpumpavimo stoties viešas aukcionas. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ aukciono komisijos 2019 m. rugsėjo 25 d. protokolo duomenimis, aukcionas paskelbtas neįvykusių, nes nebuvo gauta pasiūlymų. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtas kitas nurodytos kanalizacijos perpumpavimo stoties viešas aukcionas. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 7 d. protokolo duomenimis,

nutarta pasiūlymų vertinimą atidėti kitam posėdžiui, kadangi rasta neatitikčių Aukciono sąlygoms ir joms įvertinti reikia papildomo laiko. Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 9 d. protokolo duomenimis, atsižvelgiant į vokų su pasiūlymais atplėšimo metu nustatytas aukciono dalyvių pasiūlymų neatitiktis Aukciono sąlygoms, taip pat į V. J. pareiškime nurodytas aplinkybes, nutarta kreiptis į UAB „Paysera LT“ ir AB „Swedbank“ dėl ieškovo S. V. 2020 m. gruodžio 6 d. atliktų registracijos mokesčio ir pradinio įnašo mokėjimų ir pasiūlymų vertinimą atidėti, iki bus gauta nurodyta informacija, tačiau ne vėliau kaip iki 2020 m. gruodžio 14 d. Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. protokolo duomenimis, nutarta: 1) atmesti ieškovo S. V. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 7 ir 10 punktų; 2) atmesti ieškovo V. J. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto; 3) atmesti UAB „Artumo“ pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 21.3, 24, 26, 32.4 punktų; 4) informuoti aukciono dalyvius, kad aukcionas laikytinas specialiu ir kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 45V nutarta atsiimti iš aukciono kanalizacijos perpumpavimo stotį (duomenys neskelbtini); 5) nutraukti tolimesnes aukciono procedūras.

15. Dėl Neringos savivaldybės ieškinio pareiškimo teismas nurodė, kad apie aukcioną 2020 m. lapkričio 10 d. buvo paskelbta atsakovės UAB „Neringos vanduo“ tinklalapyje ir 2020 m. lapkričio 12 d. – dienraščiuose „Vakarų ekspresas“ ir „Lietuvos rytas“. Taigi Neringos savivaldybė apie aukcioną, t. y. apie ginčijamą atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymą, turėjo ir galėjo sužinoti 2020 m. lapkričio 10 d. Pažymėtina ir tai, kad 2021 m. sausio 26 d. gautas Neringos savivaldybės prašymas įstoti į bylą kaip trečiajam asmeniui. Taigi, aplinkybės, susijusios su aukcionu, ieškovei tapo žinomos iki 2021 m. sausio 26 d. Nagrinėjamu atveju Neringos savivaldybė ieškinį dėl atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V priimto sprendimo pripažinimo negaliojančiu ir panaikinimo teismui pateikė 2021 m. vasario 22 d. Taigi ieškovė yra praleidusi Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – ABĮ) 19 straipsnio 10 dalyje nustatytą 30 dienų ieškinio senaties terminą, todėl ieškinys atmestinas kaip nepagrįstas. Ieškovė Neringos savivaldybė prašymo atnaujinti praleistą ieškinio senaties terminą nepateikė, priešasčių, dėl kurių praleistas šis terminas, nenurodė. Neringos savivaldybės ieškinys dėl atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbto aukciono pripažinimo negaliojančiu ir panaikinimo yra susijęs su ieškovų V. J. ir S. V. ieškiniais atsakovei UAB „Neringos vanduo“, todėl teismas nusprendė pasisakyti ir dėl ieškovės reikalavimų pagrįstumo.
16. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ įstatinio kapitalo dydis yra 1 339 486,88 Eur (įstatų 3.1 punktą), todėl, vadovaujantis jos įstatų 5.22.2 ir 5.22.7.3 punktais, sandorius dėl didesnės nei 66 974,34 Eur vertės ilgalaikio turto pardavimo atsakovės vadovas gali sudaryti tik su Neringos savivaldybės, kaip atsakovės UAB „Neringos vanduo“ akcininkės, pritarimu. 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitos duomenimis, kanalizacijos perpumpavimo stoties rinkos vertė 2019 m. gegužės 10 d. buvo 97 000 Eur, todėl teismas nusprendė, kad atsakovė, siekdama parduoti šį turtą, įskaitant pardavimą viešo aukciono būdu, turėjo gauti Neringos savivaldybės pritarimą.
17. Neringos savivaldybės teigimu, neįvykus 2019 m. rugsėjo 25 d. aukcionui, atsakovė turėjo gauti naują ieškovės pritarimą ginčo turto pardavimui 2020 m. gruodžio 7 d. aukcione. Teismas su tokiu argumentu nesutiko, nurodė, kad Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakyme, kuriuo pritarata kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimui, nenurodytas šio pritarimo galiojimo terminas. Be to, ieškovė turėjo ir galėjo žinoti, kad 2019 m. rugsėjo 25 d. aukcionas neįvyko, t. y. kad ginčo turtas šiame aukcione nebuvo parduotas, tačiau 2019 m. liepos 29 d. pritarimo neatšaukė, nepranešė atsakovei, jog prieštarauja tolimesniam ginčo turto pardavimui.

18. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V nustatyta 150 000 Eur ginčo turto pardavimo kaina, t. y. daugiau nei vieną su puse karto didesnė kaina nei nurodyta ieškovės 2019 m. liepos 29 d. pritarime ir 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje. Kitų duomenų, patvirtinančių, kad atsakovės nustatyta pradinė turto pardavimo kaina neatitiko turto rinkos vertės ir pažeidė ieškovės, kaip atsakovės UAB „Neringos vanduo“ akcininkės, teises ir teisėtus interesus, ieškovė nepateikė. Atsakovė kartu su 2019 m. liepos 5 d. prašymu priimti sprendimą dėl ginčo turto pardavimo ieškovei taip pat pateikė 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitą, pagal kurią kanalizacijos perpumpavimo stoties rinkos vertė 2019 m. gegužės 10 d. buvo 97 000 Eur, o žemės sklypo (duomenys neskelbtini) rinkos vertė – 29 700 Eur. Taigi, ieškovė, priimdama sprendimą pritari pardavimui, turėjo ir galėjo įvertinti ne tik kanalizacijos perpumpavimo stoties, bet ir žemės sklypo nuomos teisės rinkos vertę. Be to, šiuo atveju taip pat svarbu atsižvelgti į tai, kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V nustatyta 150 000 Eur ginčo turto pardavimo kaina yra didesnė nei 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje nurodytos kanalizacijos perpumpavimo stoties ir žemės sklypo vertė (126 700 Eur).
19. Dėl V. J. ieškinio pareiškimo teismas nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.419 straipsnį ieškovo pareikštiems reikalavimams taikytinas vieno mėnesio ieškinio senaties terminas. Nors ieškovas 2021 m. sausio 6 d. ieškinyje neįvardijo konkrečių atsakovės ir jos valdymo organų sprendimų, kuriuos prašo panaikinti, tačiau, ieškovui pateikus 2021 m. balandžio 9 d. pareiškimą dėl ieškinio papildymo, jo reikalavimų turinys iš esmės nepasikeitė (ieškinio reikalavimai nėra savarankiški, tarpusavyje susiję). Taigi ieškovas V. J. nėra praleidęs CK 1.125 straipsnio 3 dalyje nustatyto ieškinio senaties termino.
20. Dėl V. J. pasiūlymo teismas nurodė, kad, Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. posėdžio protokolo duomenimis, nustatyta, jog Aukciono komisija nutarė atmesti ieškovo V. J. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto, kadangi pasiūlymas (su priedais) nesurištas, nesunumeruotas ir paskutinio lapo antroje pusėje nepatvirtintas parašu. Teismas nustatė, kad šis pažeidimas laikytinas formaliu ir nesudaro pagrindo atmesti ieškovo pasiūlymo. Ieškovas pateiktą pasiūlymą, kurį sudarė 1 lapas, patvirtino savo parašu pasiūlymo pabaigoje, taip pat savo parašu patvirtino kartu su pasiūlymų pateiktų mokėjimo pavedimų kopijų (pasiūlymo priedų) tikrumą. Kiekvieną iš jo pateiktų priedų buvo galima aiškiai identifikuoti, t. y. nustatyti, ar konkretus priedas atitinka pasiūlyme pateiktus priedus, juolab kad ieškovo pateiktus priedus sudarė tik du mokėjimo pavedimai, kurių tikrumą, t. y. ar jie buvo faktiškai atlikti, Aukciono komisija tikrino atskirai pagal pačios atsakovės banko sąskaitos duomenis. Be to, Aukciono sąlygose (28, 32 punktai) nenustatyta galimybė atmesti pasiūlymą dėl to, kad jis nesurištas, nesunumeruotas ir paskutinio lapo antroje pusėje nepatvirtintas pirkėjo parašu, todėl šiuo atveju Aukciono sąlygų 24 punkto pažeidimas nesudarė pagrindo atmesti ieškovo pasiūlymo.
21. Dėl S. V. pasiūlymo teismas nurodė, kad Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. posėdžio metu nutarta atmesti ieškovo S. V. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 7 ir 10 punktų, kadangi iki vokų atplėšimo momento dalyvis nebuvo sumokėjęs registracijos mokesčio ir pradinio įnašo. Teismas nustatė, kad kartu su pasiūlymu ieškovas S. V. pateikė 2020 m. gruodžio 6 d. mokėjimo pavedimus dėl 150 Eur registracijos mokesčio (Nr. 388058355) ir 1500 Eur pradinio įnašo (Nr. 388058034) sumokėjimo. Taigi, ieškovas įvykdė Aukciono sąlygų 20 punkto reikalavimus. Ieškovo S. V. 150 Eur registracijos mokesčio ir 1500 Eur pradinis įnašas AB „Swedbank“ buvo gauti 2020 m. gruodžio 7 d. 13.45 val. ir į atsakovės banko sąskaitą buvo įskaityti 2020 m. gruodžio 7 d. 13.48 val. Teismas nusprendė, kad labiau tikėtina, jog ieškovas S. V. 2020 m. gruodžio 6 d. atliko visus būtinus veiksmus pradinio įnašo ir registracijos mokesčio mokėjimams įvykdyti, t. y. suformavo mokėjimo pavedimus ir juos

pasirašė, tačiau dėl nuo ieškovo nepriklausančių aplinkybių duomenys apie tai, kad 2020 m. gruodžio 6 d. ieškovas suformavo ir pasirašė pavedimus, kurie turi būti perduoti vykdyti, „Paysera“ sistemoje atsirado tik 2020 m. gruodžio 7 d. 10 val. 23 min. 20 sek. ir 10 val. 23 min. 9 sek.

22. Ieškovas S. V. taip pat prašė pripažinti negaliojančiu Aukciono komisijos pirmininko 2020 m. gruodžio 14 d. pranešimu priimtą sprendimą, kuriuo atmetas ieškovo pasiūlymas. Teismas konstatavo, kad nurodytas pranešimas yra informacinio pobūdžio, nesukelia šalims materialiujų teisinių padarinių, todėl nėra pagrindo jo naikinti.
23. Aukciono komisijos 2020 m. gruodžio 14 d. posėdžio metu nutarta informuoti aukciono dalyvius, kad, atsižvelgiant į tai, jog CK 6.423 straipsnio prasme kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimas viešo aukciono būdu laikytinas specialiu, kadangi stotis yra nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektas, kuris Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – NSUSOAĮ) 4 priedo 2 dalies a punktu yra priskirtas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai, taip pat į tai, kad UAB „Neringos vanduo“, kaip Neringos savivaldybės valdomo viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo, turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama, vadovaujantis visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais, tai reiškia, kad jos turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir parduodamas, siekiant maksimalios naudos įmonei, UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 45V nuspręsta atsiimti iš aukciono kanalizacijos perpumpavimo stotį. Analogiškos aplinkybės nurodytos atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakyme Nr. 45V, kuriuo nuspręsta atsiimti iš aukciono ginčo turtą.
24. Atsakovė UAB „Neringos vanduo“ yra pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė (NSUSOAĮ 1 priedo 10 punktas). NSUSOAĮ 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs įrenginiai ir turtas, nuosavybės teise priklausantys nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms arba investuotojams, gali būti perduoti tik nacionalinio saugumo interesus atitinkančiam investuotojui ar tokio investuotojo reikalavimams užtikrinti šie įrenginiai ir turtas gali būti įkeisti arba jiems gali būti nustatyta hipoteka, nebent šioje dalyje nurodytas teises riboja kiti įstatymai. Teismas nurodė, kad kanalizacijos perpumpavimo stotis atitinka Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – GVTNTĮ) 4 priedo 2 dalies a punkte įtvirtintą sąlygą, pagal kurią viešiesiems geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams nuosavybės teise priklausanti ar kitaip valdoma ir (arba) naudojama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinti infrastruktūra, tačiau byloje nėra duomenų, jog šis turtas NSUSOAĮ 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka būtų įrašytas į Vyriausybės sudarytą sąrašą.
25. Vien aplinkybė, kad aukciono būdu yra parduodamas valstybės turtas, nedaro jo specialaus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2006). Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1178 patvirtintame Valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione tvarkos apraše (toliau – ir Aprašas 1178) nenustatyta, kad nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti savivaldybės turto pardavimas aukciono būdu yra specialus aukcionas, šiame teisės akte nėra įtvirtintos galimybės turto pardavėjui bet kada iš aukciono atsiimti turtą. Atsakovė patvirtino, kad kanalizacijos perpumpavimo stotis yra neveikianti, joje esantys įrenginiai išmontuoti ir pašalinti. Taigi, ginčo turtas atsakovės vykdomojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo veikloje nenaudojamas. Be to, nei aukciono skelbimuose, nei Aukciono sąlygose ar Aukciono nuostatuose nėra nurodyta, kad aukcionas laikytinas specialiu.

26. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V nustatyta 150 000 Eur pradinė kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo kaina buvo didesnė už 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje nustatytą turto rinkos vertę ir Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakyme, kuriuo pritarta ginčo turto pardavimui, nustatytą 97 000 Eur kainą. Aukcione pasiūlymus pateikę ieškovai V. J. ir S. V. taip pat pasiūlė didesnę kainą nei nustatyta pradinė pardavimo kaina. Dėl to teismas konstatavo, kad ginčo turto pardavimas aukcione nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – VSTVNDĮ) 9 straipsnyje nustatytų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principų – visuomenės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principų. Atsakovė nepagrįstai nutraukė aukciono procedūras ir atsiėmė turtą iš aukciono.
27. Dėl aukciono laimėtojo teismas nurodė, kad nors 2020 m. gruodžio 7 d. aukciono metu Aukciono komisija laimėtojo nepaskelbė, ne kartą atidėjo posėdžius ir dalyvių pasiūlymus iš esmės įvertino tik 2020 m. gruodžio 14 d., tačiau 2020 m. gruodžio 7 d. aukciono metu buvo atlikti visi veiksmai, reikalingi aukcionui įvykusių paskelbti. Pripažinus, kad Aukciono komisija nepagrįstai, formaliais pagrindais atmetė ir nevertino ieškovų V. J. ir S. V. pasiūlymų, nutraukė aukciono procedūras ir atsiėmė turtą iš aukciono, šiuos atsakovės sprendimus pripažinus negaliojančiais, yra pagrindas nustatyti aukciono laimėtoją. Ieškovų V. J. ir S. V. pasiūlymai atitiko aukciono sąlygas, todėl atsižvelgus į tai, kad ieškovo S. V. pasiūlyta 262 000 Eur kaina už aukcione parduotą turtą buvo didesnė už ieškovo V. J. pasiūlytą 200 000 Eur kainą, ieškovas S. V. pripažintinas aukciono laimėtoju.
28. Ieškovas S. V. aukciono laimėtoju pripažintas teismo sprendimu, todėl atsakovė įpareigotina per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo su ieškovu S. V. sudaryti kanalizacijos perpumpavimo stoties pirkimo–pardavimo notarinę sutartį (CK 6.421 straipsnio 1 dalis, Aukciono sąlygų 16, 38 punktai).
29. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo V. J., Neringos savivaldybės administracijos bei atsakovės UAB „Neringos vanduo“ apeliacinius skundus, 2022 m. birželio 30 d. sprendimu panaikino Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 7 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškovų S. V. ir V. J. ieškinius atmetė, o Neringos savivaldybės administracijos ieškinį tenkino – pripažino negaliojančiu ir panaikino atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną dėl kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo. Kolegija priteisė Neringos savivaldybės administracijai iš ieškovo S. V. 1454,56 Eur, o iš ieškovo V. J. – 1650,59 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo ir atitinkamai 2256,07 Eur ir 2713,45 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo. Taip pat kolegija priteisė atsakovei UAB „Neringos vanduo“ iš ieškovo S. V. 4002,07 Eur, o iš ieškovo V. J. – 4274,33 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo ir atitinkamai 2742,45 Eur ir 3668,10 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.
30. Kolegija nurodė, kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ vienintelė akcininkė, turinti 46 253 vienetus visiškai apmokėtų akcijų ir tokių patį skaičių balsų (100 procentų), yra Neringos savivaldybė. Ginčo turtas atsakovei perleistas 1998 m. balandžio 17 d. akcininkų susirinkimo protokolo ir 1998 m. birželio 1 d. perdavimo–priėmimo akto pagrindu. Ginčo turtas VSTVNDĮ prasme laikytinas Neringos savivaldybės turtu, todėl jo pardavimui aukciono būdu, be CK šeštosios knygos dvyliktojo skirsnio normų, taikytinos ir imperatyviosios VSTVNDĮ nuostatos, taip pat šiame įstatyme nustatytas aukciono procedūras detalizuojantis Aprašas 1178. Kolegijos vertinimu, atsakovės, kaip Neringos savivaldybei priklausančios bendrovės, atliekančios viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo funkcijas, turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama pagal specialiai tam skirtų teisės aktų reikalavimus, įskaitant

visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principų laikymąsi (VSTVNDI 9 straipsnis). Tačiau vien tai nereiškia, kad savivaldybės (jai priklausančios bendrovės) turto pardavimo aukcionas savaime laikytinas specialiu. Tais atvejais, kai valstybės (savivaldybės) turto aukciono tvarką nustato imperatyvieji teisės aktai, turi būti įvertinama, ar tokiu reguliavimu apibrėžta aukciono organizavimo ir (ar) vykdymo tvarka yra specifinė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-611/2015).

31. Kolegija konstatavo, kad ginčo objekto aukciono organizavimo ir (ar) vykdymo tvarka turi specifinių procedūrų, kurios tokį aukcioną iš esmės leidžia pripažinti specialiu. Šią išvadą suponuoja ir tokia faktinė aplinkybė, kad ginčo pastatas nuosavybės teise yra valdomas savivaldybės (jai priklausančios bendrovės), o jam priskirtinas žemės sklypas yra valstybės nuosavybė. Kolegija, remdamasi Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimo Nr. 1178 2.1 ir 2.2 papunkčiais, Aprašo 1178 12, 15, 59 punktais, nurodė, kad šalių ginčo objektu tapusio aukciono tvarkos specifiškumą lemia tai, kad vykdant jį turi dalyvauti ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos, kurios kiekvienu atveju nustato valstybinės žemės sklypo perdavimo aukciono laimėtojui pagrindą, išduoda atitinkamas pažymas ir su aukciono laimėtoju sudaro atitinkamus sandorius, susijusius su valstybinio žemės sklypo disponavimu. Valstybiniam žemės sklypui, kuris yra priskirtas kanalizacijos perpumpavimo stočiai pagal byloje esantį Nekilnojamojo turto registro išrašą, yra taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (valstybiniai parkai; Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo penkto skyriaus dvidešimt trečiasis skirsnis). CK 4.7 straipsnyje nustatyta, kad kiekvienas asmuo nuosavybės teise gali turėti bet kuriuos daiktus, jeigu tie daiktai neišimti iš apyvartos arba nėra ribotai esantys apyvartoje. Išimti iš apyvartos yra tik išimtinė valstybės nuosavybe esantys daiktai. Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2, 5 punktus Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklauso žemė, įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka priskirta pajūrio juostai (įskaitant Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją), taip pat valstybinės reikšmės istorijos, archeologijos ir kultūros objektams. Šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklausančios žemės įsigyti savivaldybių ar privačios nuosavybės negalima. Kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės, susijusios su valstybinio žemės sklypo, priskirto aukcione parduodamam pastatui, ypatumais taip pat leidžia atsakovės aukcioną kvalifikuoti kaip specialų, juolab kad byloje tarp šalių ir nėra ginčo, jog aukciono dalyvių siekį įgyti parduodamą pastatą lėmė teisių (nuomos) įgijimas į jam priskirtą valstybinį žemės sklypą.
32. Nors pagal NSUSOAĮ 3 straipsnio 4 dalį Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šio įstatymo 4 priede nurodytu Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašu, nustato, kokie konkretūs įrenginiai ir turtas sudaro nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbius įrenginius ir turtą, tačiau pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, jog ginčo objektas nėra įtrauktas į tokį sąrašą. Nei NSUSOAĮ 4 priede, nei Konkrečių nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąraše (toliau – ir Sąrašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 558, nėra tiksliai įvardyta (pagal adresą ir (ar) valdytoją) viešiesiems geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams nuosavybės teise priklausanči ar kitaip valdoma ir (arba) naudojama geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri priskirtina nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai. Vyriausybės patvirtintame sąraše tik nurodyta, kad tokie infrastruktūrai, be kita ko, priskiriami viešiesiems geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomi ir (arba) naudojami nuotekų tvarkymo įrenginiai: siurblinės; nuotekų valyklos; nuotekų kaupimo rezervuarai. Taigi bet kuriam viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui priklausanči tokio pobūdžio infrastruktūra patenka į šį sąrašą.

33. Byloje nustatyta, kad atsakovė yra viešoji geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja, valdanti ginčo pastatą, kuris pagal savo teisinę registraciją priskiriamas siurblinei – nuotekų perpumpavimo stočiai. Tokios aplinkybės objektyviai pagrindžia ginčo turto priskirtinumą prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčios infrastruktūros. Vien tam tikrų perpumpavimo stoties technologinių įrenginių išmontavimas nereiškia, jog objektas savaime yra netekęs aptariamo statuso. Statinių paskirties keitimas yra vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo, statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ (toliau – ir Statybos techninis reglamentas STR 1.07.03:2017) IX skyriaus nuostatomis ir reikalavimais. Byloje nėra duomenų, kad pagal nustatytą teisinį reguliavimą būtų įvykdytas ginčo objekto paskirties keitimas, todėl atlikti tam tikri technologinių įrenginių išmontavimo darbai, nesant kompetentingų subjektų patvirtinimo, kad statinys dėl to pakeitė oficialią savo paskirtį, negali būti laikomi pakankama priežastimi paneigti ginčo objektui taikytiną nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčios infrastruktūros statusą.
34. Kolegija konstatavo, kad ginčo aukcionas kvalifikuotinas kaip specialus, nors tai ir nebuvo nurodyta Aukciono sąlygose, todėl atsakovė pagrįstai pasinaudojo CK 6.423 straipsnyje aukciono organizatoriui suteikta teise bet kuriuo metu atsiimti parduodamą daiktą iš aukciono.
35. Visų be išimties aukciono sąlygų laikymasis, įskaitant ir formaliąsias, yra privalomas aukciono dalyviams. Atsakovė yra viešasis paslaugas teikiantis juridinis asmuo, kurio 100 proc. akcijų savininkė yra Neringos savivaldybė, todėl tokių aukciono sąlygose reglamentuotų procedūrų laikymasis privalomas ir dėl valstybės (savivaldybės) turtinio intereso, viešojo intereso apsaugos garantavimo, parduodant turtą teisės normų nustatyta tvarka skaidriai ir kuo palankesnėmis sąlygomis. Kolegija laikė pagrįsta atsakovės poziciją, kad į Aukciono sąlygas buvo įtrauktas reikalavimas pasiūlymą (su priedais) surišti, sunumeruoti ir paskutinėje lapo antroje pusėje patvirtinti pirkėjo parašu tam, kad būtų užtikrinama, jog po pasiūlymų pateikimo termino pabaigos pateiktų pasiūlymų nebebūtų galima pakeisti (modifikuoti). Atsakovei pasirinkus vykdyti tiesioginį, o ne elektroninį aukcioną, atsirado daug didesnė rizika, kad dėl aukciono organizavimo funkciją atliekančių asmenų ir (ar) dalyvių veiksmų (tiek tyčinių, tiek neatsargių) gali būti iškreipti tikrieji aukciono rezultatai. Įvairių formalus pobūdžio kriterijų nustatymas, be kita ko, ir aptariamo reikalavimo surišti pasiūlymo lapus, kuriais iš dalies gali būti sumažinta tokia rizika, buvo būtinas. Tokio reikalavimo nustatymo reikalingumą (tikslingumą) pagrindžia ir tai, kad ieškovas V. J. į aukcioną atvyko su dviem paruoštais vokais, be to, aukcionas vyko su pertraukomis, o pateiktų pasiūlymų vertinimas ir rezultatų paskelbimas buvo atidėtas kitos dienos posėdžiui. UAB „Artumo“ pasiūlymas buvo be būtino kainos pasiūlymo. Kolegijos vertinimu, nenustčius papildomų sąlygų pasiūlymo pateikimo formai, iš tiesų atsiranda prielaidų nesąžiningiems ketinimams įgyvendinti, todėl net ir formalių reikalavimų preciziškas laikymasis prisideda prie aukciono skaidrumo užtikrinimo. Ieškovui V. J., pateikusiam pasiūlymą, kuris neatitiko nurodyto reikalavimo, pagrįstai kilo neigiamos pasekmės – pasiūlymas buvo atmestas. Teisė atmesti tokį pasiūlymą įtvirtinta aukštesnės galios teisės akto – Aprašo 1178 36 ir 46 punktuose, pagal kuriuos aukciono sąlygų (nebūtinai materialiujų ir (ar) esminių) neatitinkančio pasiūlymo pateikimas reiškia draudimą dalyvauti aukcione tokį pasiūlymą pateikusiam asmeniui ir pirkimo–pardavimo sutarties su juo nesudarymą, o nesant kitų aukciono sąlygas atitinkančių pasiūlymų – aukciono pripažinimą neįvykusių. Ginčo atveju buvo privalu vadovautis imperatyviomis Aprašo 1178 normomis, nustatančiomis aukciono vykdymo ir organizavimo tvarką, kurios nei Aukciono sąlygomis ir (ar) kartu Aukciono nuostatais, nei Nekilnojamojo turto pardavimo komisijos darbo reglamentu negali būti paneigtos, o tik papildytos (detalizuotos).
36. Ieškovo S. V. pasiūlymas buvo atmestas taip pat pagrįstai, kadangi iki vokų su pasiūlymais atplėšimo jis nebuvo sumokėjęs registracijos mokesčio ir pradinio įnašo, nustatytų Aukciono

sąlygose. S. V. pavedimas dėl 150 Eur registracijos mokesčio mokėjimo buvo sudarytas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.22 val., o pasirašytas jau kitą dieną – 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val.; 1500 Eur pradinio įnašo mokėjimo pavedimas buvo sudarytas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.21 val., o pasirašytas 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val. UAB „Paysera LT“ 2021 m. birželio 3 d. ir 2021 m. birželio 14 d. raštuose išaiškinta, kad S. V. 150 Eur mokėjimas „Paysera“ paskyroje buvo suformuotas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.22 val., o pasirašytas – 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val.; po nurodytos pasirašymo datos UAB „Paysera LT“ mokėjimą įvykdė ir 2020 m. gruodžio 7 d. 12.03 val. perdavė gavėjo bankui; 1500 Eur mokėjimas „Paysera“ paskyroje buvo suformuotas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.21 val., o pasirašytas – 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val.; po pasirašymo UAB „Paysera LT“ mokėjimą įvykdė ir 2020 m. gruodžio 7 d. 12.03 val. perdavė gavėjo bankui. UAB „Paysera LT“ 2021 m. birželio 3 d. rašte papildomai pažymėta, kad abu S. V. mokėjimo nurodymai 2020 m. gruodžio 6 d. buvo išsaugoti pervedimų sąrašė, pasirinkus funkciją „išsaugoti prie nepasirašytų“; pasirašymas vykdomas prisijungus prie sąskaitos, pervedimų sąrašė, pažymėjus mokėjimo nurodymus ir pasirinkus identifikavimo būdą; pasirašymas įvyksta patvirtinus gautą kodą programėlėje arba įvedus gautą kodą SMS žinute arba mobiliuoju parašu. Tokius mokėjimus S. V. atliko tik aukciono organizatoriui paviėšinus visus pateiktus pasiūlymus, taigi pavėluotai. Pagal UAB „Paysera LT“ pateiktą informaciją pavedimas atliekamas tik pasirašius suformuotą mokėjimą. Šiuo atveju iki aukciono pradžios ieškovas pervedimų nebuvo pasirašęs, o tik iš anksto paruošęs mokėjimų šablonus, kurie nelaikytini finansinės operacijos atlikimu (inicijavimu) finansų įstaigoje.

37. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai Neringos savivaldybės administracijos ieškinio reikalavimams, kurie buvo tiesiogiai pareikšti atsakovei, taikė ieškinio senaties terminą ieškovo S. V. prašymu. Materialusis teisinis santykis dėl aptariamo ieškinio reikalavimo yra atsiradęs tik tarp ieškovės ir atsakovės, kadangi ieškovė yra vienintelė atsakovės akcininkė, dėl to tarp jų imperatyvių teisės aktų ir vidinių įstatų pagrindu yra atsiradusios atitinkamos teisės ir pareigos, kurias įgyvendinti ir ginti, įskaitant prašymą taikyti ieškinio senatį, gali tik pačios šių santykių šalys. Ieškovas S. V. ne tik nėra tokių santykių šalis, bet nagrinėjamoje byloje (Neringos savivaldybės administracijos ir UAB „Neringos vanduo“ ginče) neturėjo ir atsakovo statuso, todėl jo prašymas taikyti ieškinio senatį turėjo būti atmetas.
38. Kolegijos vertinimu, Neringos savivaldybės administracijos pozicija, kad atsakovei pripažinus jos ieškinio reikalavimą teismas turėjo tokį jos pareiškimą besąlygiškai priimti ir ieškinį patenkinti, stokoja pagrįstumo (CPK 140 straipsnio 2 dalis). Kiti ieškovai buvo teisiškai suinteresuoti ieškovės Neringos savivaldybės administracijos ieškinio išnagrinėjimu iš esmės, nes tokio ieškinio patenkinimas būtų lėmęs jų ieškinių atmetimą.
39. Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakymu pritarta, kad atsakovė parduotų pastatą už rinkos vertę – 97 000 Eur, kuri buvo nustatyta 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje. Ginčo aukcionas įvyko praėjus beveik pusantrų metų nuo pirmojo aukciono ir rinkos vertės nustatymo. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V buvo nustatyta 150 000 Eur ginčo turto pardavimo kaina, t. y. daugiau nei pusantro karto didesnė kaina nei nustatyta ieškovės 2019 m. liepos 29 d. pritarime ir 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje. Kolegija konstatavo, kad atsakovė nepagrįstai savo nuožiūra naujame aukcione nustatė parduodamo nekilnojamojo turto rinkos vertę. Kadangi Neringos savivaldybės administracija buvo pritarusi nekilnojamojo turto pardavimui už UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje nurodytą kainą – 97 000 Eur, o didesnės kainos nustatymas pagal Aprašą 1178 galėjo būti pagrįstas tik naujai atliktu vertinimu, su kuriuo turėjo būti supažindinta ieškovė, kaip vienintelė atsakovės akcininkė, tai kolegija konstatavo, kad ginčo aukcionas buvo inicijuotas nesant jos galiojančio pritarimo.

40. Nagrinėjamoje byloje ieškovai S. V. ir V. J. ieškiniais siekė nuosavybės teise įsigyti ginčo turta, o atsakovė ir Neringos savivaldybės administracija, pasirinkusios skirtingus savo, kaip ginčo turto valdytojoms suteiktus, pažeistų teisių gynimo būdus (ieškovė teikdama ieškinį dėl atsakovės paskelbto aukciono pripažinimo negaliojančiu, o atsakovė atsiliepimais atsikirsdama į ieškovų S. V. ir V. J. ieškinius bei pripažindama Neringos savivaldybės administracijos ieškinį), bandė paneigti ieškovų S. V. ir V. J. teises įsigyti ginčo turta. Taigi teismuose bylą pralaimėjusios šalys yra ieškovai S. V. ir V. J., o laimėjusios – Neringos savivaldybės administracija ir atsakovė UAB „Neringos vanduo“, todėl tik pastarosios turi teisę į patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Bylinėjimosi išlaidų atlyginimą kolegija padalijo pagal atsakovės sąnaudas, patirtas dalyvaujant ginčiuose su ieškovais S. V. ir V. J. (su kiekvienu atskirai ir kartu), pažymėjo, kad prie tokių išlaidų yra pagrindas priskirti ir atsakovės išlaidas už atsiliepimo į Neringos savivaldybės administracijos ieškinį parengimą, kadangi jas lėmė poreikis pritarti iš esmės pagrįstai pastarosios ieškovės pozicijai, kuria remiantis paneigtos kitų dviejų ieškovų teisės į ginčo turta.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

41. Kasaciniu skundu ieškovas V. J. prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalį, kuria atmestas jo ieškinys, patenkintas Neringos savivaldybės ieškinys ir paskirstytos bylinėjimosi išlaidos, ir grąžinti šią bylos dalį nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui, priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 41.1. Apeliacinės instancijos teismas akcinės bendrovės parduodamą aukcione turta nepagrįstai prilygino savivaldybės turtui, nors pastarajai priklauso tik bendrovės akcijos, ir pagal analogiją taikė VSTVNDĮ ir atitinkamus poįstatyminius aktus. Ginčo turtas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip valdomas UAB „Neringos vanduo“ nuosavybės, o ne patikėjimo teise. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1997 m. rugpjūčio 1 d. nutarimu Nr. 879 pritarė specialios paskirties AB „Klaipėdos vanduo“ reorganizavimui skaidant ją ir perduodant Neringos savivaldybės steigiamai specialios paskirties akcinei bendrovei dalį jos turto: vandenvietę, vandens ir nuotekų siurbimo stotis, vandentiekio tinklus ir kitą turta. Taigi dalis AB „Klaipėdos vanduo“ turto buvo perduota nuosavybėn atsakovei, o ne Neringos savivaldybei. Apraše 1178 nurodyta, kad jis reglamentuoja valstybės ir savivaldybės nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione tvarką, bet ne savivaldybės valdomų akcinių bendrovių turto pardavimą (1, 3.2 punktai).
- 41.2. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad turto aukcionas yra specialus ir jam galima taikyti CK 6.234 straipsnio išlygą dėl turto atsiėmimo iš aukciono:
- 41.2.1. Turtas nėra svarbus nacionaliniam saugumui pagal NSUSOAĮ, parduodamas statinys neveikiantis ir nenaudojamas jau apie 10 metų, visa įranga išmontuota. Aukciono sąlygose nebuvo nurodyta, jog tai specialus aukcionas, priešingai – jose aiškiai įrašyta, kad pastate išmontuoti pagrindiniai technologiniai įrenginiai ir vamzdynai (2 punktas). Pagal CK 6.420 straipsnio 1 dalį nepaskelbtos aukciono sąlygos negali būti panaudotos prieš aukciono dalyvius. Kol siurblinė nėra rekonstruota ir pertvarkyta į kitos paskirties statinį pagal pirkėjo parengtą techninį projektą ir gautą statybos leidimą, paskirtis ir negali būti pakeista. Tačiau tokios pirkėjo teisės negalima paneigti.
- 41.2.2. Buvo skelbiamas ne valstybinės žemės pardavimo aukcionas, o uždarnosios akcinės bendrovės neveikiančio statinio aukcionas, priešingai nei nustatyta Lietuvos

Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 21 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-611/2015. Teismas padarė išvadą, kad ginčo objekto aukciono organizavimo ir vykdymo tvarka turi specifinių procedūrų, kurios tokį aukcioną iš esmės leidžia pripažinti specialiu. Aukciono sąlygose net neminimas VSTVNDĮ ar Aprašas 1178. Be to, Aukciono sąlygų 3 punkte nustatyta, kad parduodamam iš aukciono statiniui priskirta žemės sklypo, kurio bendras plotas 0,0769 ha, dalis (0,045 ha), kuri 99 m. išnuomota bendrovei. Taigi, Aprašo 1178 nuostatos dėl žemės priskyrimo tvarkos parduodamam turtui apskritai neturi sąsajumo su nagrinėjama byla. Nei Aukciono sąlygose, nei Aukciono nuostatuose neminimi kokie nors aukciono organizatoriaus ar aukciono dalyvių įsipareigojimai dėl žemės sklypo nuomos teisių perleidimo. Tačiau visiems dalyviams aišku, kad, sudarant notarinę nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį, turės būti išspręstas žemės nuomos teisių perleidimo klausimas pagal CK 6.394 straipsnį.

- 41.2.3. CK 6.423 straipsnio nuostata dėl aukciono apibūdinimo kaip specialaus negali būti siejama su turto priklausymu nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų sąrašui, nes įstatymas apskritai nenustato, jog turtas, patenkantis į atitinkamą svarbių objektų sąrašą, gali būti parduodamas viešame aukcione. Toks turtas gali būti perduodamas nacionalinio saugumo interesus atitinkančiam investuotojui esant atitinkamų institucijų leidimui, t. y. nacionaliniam saugumui svarbiems objektams perduoti nerengiami specialūs ar kiti aukcionai (NSUSOAĮ 2 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 1, 2 dalys, 12 straipsnio 2 dalis). VSTVNDĮ taip pat nenustatyta, kad nacionaliniam saugumui svarbūs objektai gali būti parduodami aukcionuose, nurodyta, kad į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbias įmones valstybės ir savivaldybių turtas yra investuojamas (VSTVNDĮ 22 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Tuo tarpu savivaldybės ir valstybės turto aukcionuose gali būti parduodami nebenaudojami, nusidėvėję ir (arba) savivaldybės reikmėms neberekalingi objektai (VSTVNDĮ 26 straipsnio 1 dalis, 27 straipsnio 1 dalies 5 punktas).
- 41.3. Apeliacinės instancijos teismas peržengė Neringos savivaldybės administracijos ir atsakovės apeliacinių skundų ribas ir savo iniciatyva nusprendė, kad aukcione buvo parduodamas Neringos savivaldybės turtas, kuriam taikomas VSTVNDĮ ir atitinkami poįstatyminiai teisės aktai, taip pat surašė papildomus motyvus dėl aukciono laikymo specialiu. Pirmosios instancijos teismas šių teisės normų netaikė, o apeliaciniuose skunduose nebuvo nurodyta, kad aukcione parduodamas Neringos savivaldybės turtas. Ieškovo nuomone, apeliacinės instancijos teismas nagrinėjo bylą iš esmės iš naujo ir priėmė kitoki nei pirmosios instancijos teismo sprendimą, su naujais papildomais motyvais ir teisės taikymo aspektais rašytinio proceso tvarka šalims nedalyvaujant. Tokiu būdu teismas priėmė siurprizinį sprendimą ir neatsižvelgė į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 3 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-7-74-313/2017 išaiškinimus.
- 41.4. Neringos savivaldybės administracija 2021 m. vasario 22 d. ieškiniu prašė pripažinti negaliojančiu ir panaikinti atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą viešą aukcioną kaip sandorį, sudarytą privataus juridinio asmens pažeidžiant jo steigimo dokumentuose nustatytą kompetenciją (CK 1.82 straipsnio 1 dalis). Apeliacinės instancijos teismas netyrė, ar Neringos savivaldybės, kaip UAB „Neringos vanduo“ akcininkės, teisės buvo pažeistos, ar ji galėjo kreiptis su tokiu ieškiniu į teismą. Akcininkai gali kreiptis į teismą tik kai tokią teisę suteikia konkretus įstatymas (ABĮ 16 straipsnio 1 dalies 5 punktas). Dėl to Neringos savivaldybė ginčijo aukcioną kaip sandorį, sudarytą privataus juridinio asmens pažeidžiant jo steigimo dokumentuose nustatytą kompetenciją (CK 1.82 straipsnio 1 dalis). CK 1.82 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad ieškinį šiuo pagrindu gali pareikšti ir juridinio asmens dalyvis. Tačiau neišrodžius šio

pagrindo Neringos savivaldybės ieškinys negali būti tenkinamas. Ieškovo nuomone, atsakovė negalėjo atšaukti aukciono (viešos ofertos) po to, kai buvo pateikti pasiūlymai pirkti (CK 6.424 straipsnis, 6.169 straipsnio 2 dalis). Neringos savivaldybė prašė pripažinti negaliojančia jau atšauktą ofertą, o teisiniu pagrindu nurodė CK 1.82 straipsnį, kuriame reglamentuojamos nuostatos apie dvišalį ar daugiašalį nugincijamą sandorį. Tačiau ieškovė įrodinėjo, kad ji ginčija vienašalį sandorį. Apeliacinės instancijos teismas sandorio negaliojimo teisinių pagrindų nenurodė. Tokiu būdu teismo sprendimas neatitinka jam keliamų teisėtumo ir pagrįstumo reikalavimų (CPK 206 straipsnis, 263 straipsnio 1 dalis). Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakymo galiojimo terminas įsakyme nenurodytas, jis nėra atšauktas ar panaikintas. Neringos savivaldybė turėjo ir galėjo žinoti, kad 2019 m. rugsėjo 25 d. aukcionas neįvyko, tačiau 2019 m. liepos 29 d. pritarimo neatšaukė, nenurodė atlikti naujo vertinimo. Sutikimas dėl turto pardavimo aukciono būdu neįeina į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 567 patvirtinto Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo 5 punkte ir atitinkamuose papunkčiuose nurodytų veiksmų sąrašą, dėl kurių reikia ir savivaldybės tarybos sprendimo.

- 41.5. Lietuvos apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2006 konstatuota, kad vienas iš atvejų, kai pareiga sudaryti sutartį kyla iš paties asmens įsipareigojimo ją sudaryti, yra daikto pirkimas–pardavimas aukciono būdu (CK 6.419 straipsnis), kai pardavėjas pateikia viešąją ofertą. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-78/2007 nurodyta, kad aukciono santykiuose oferentui tenka padariniai dėl paskelbtų netikslių aukciono sąlygų, nepriklausomai nuo to, dėl kieno kaltės – paties oferento ar kitų asmenų – tai atsitiko. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-41-421/2021 nurodyta, kad, kalbant apie bendrovės akcininkų keliamas bylas, labai svarbu atskirti akcininkų pateiktus skundus dėl priemonių, turinčių įtakos jų, kaip akcininkų, teisėms, nuo veiksmų, turinčių įtakos bendrovėms, kuriose jie turi akcijų. Vien tik finansinis akcininko interesas nėra pakankamas įmonės savarankiškam teisiniui subjektiškumui paneigti. Neringos savivaldybė piktnaudžiauja procesinėmis teisėmis, reikšdama ieškinį savo valdomai įmonei, ir iš esmės tokiu ieškiniu siekia pašalinti aukciono dalyvius iš aukciono, o ne ginti savo pažeistas teises. UAB „Neringos vanduo“, kaip savarankiškas juridinis asmuo, veikdamas per vienasmenį valdymo organą (direktorių), savo teises teisme gali ginti pats.
- 41.6. Apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į Aprašo 1178 30–30.2 punktus, kuriuose nenurodyta, kokius dokumentus privalo pateikti asmenys, ketinantys dalyvauti aukcione, ir kad jie privalo būti surišti ir antroje pusėje pasirašyti. Aukciono sąlygų 24 punkto reikalavimas taikomas juridiniams asmenims, nes nustatytas tvirtinimas antspaudu. Nei Aukciono nuostatuose, nei Aukciono sąlygose neparašyta, kad dokumentų surišimas ir patvirtinimas parašu bei antspaudu paskutiniame lape yra skaidrumo siekimas. Ieškovo dokumentai buvo pateikti užklijuotame voke ir atplėšti komisijos bei aukciono dalyvių akivaizdoje, jiems filmuojant šią procedūrą. Atsakovė ieškovo pasiūlymą su priedais gavo, įvertino ir užregistravo dalyvauti aukcione. Byloje nenustatyta, kad pasiūlymas ir (arba) priedai buvo pakeisti, perrašyti ir pan. Jeigu ieškovo pasiūlymas neatitiko reikalavimų (nebuvo surištas), tai tokiu atveju komisija iš karto turėjo atmesti tokį pasiūlymą (Aukciono nuostatų 27–27.2 punktai), bet to nepadarė, nes ieškovo pasiūlyme nebuvo pažeidimų, nustatytų Aukciono nuostatų 28–28.5 punktuose (Aukciono sąlygų 32–32.5 punktai).
- 41.7. Ieškovas V. J. pateikė apeliacinį skundą dėl teismo sprendimo dalies, kuria aukciono laimėtoju buvo pripažintas S. V.. Teismas šį skundą nagrinėjo, tačiau

motyvuojamojoje ir rezoliucinėje sprendimo dalyse apie ieškovo apeliacinį skundą neužsimenama visiškai, o tai prieštarauja CPK 325 straipsnio 3 daliai, 331 straipsnio 4, 5 dalims. Kadangi ieškovo S. V. ieškinys atmestas, tai tenkinta ir ieškovo V. J. apeliacinio skundo dalis, tačiau tai turėtų būti nurodyta bent jau rezoliucinėje sprendimo dalyje. Teismo sprendimo dalis dėl V. J. apeliacinio skundo yra be motyvų ir be rezoliucinės dalies, o tai yra absoliutus pagrindas panaikinti apeliacinės instancijos sprendimą dėl šios dalies (CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punktą, 360 straipsnis).

- 41.8. Teismas neteisingai paskirstė bylinėjimosi išlaidas ir jas visas priteisė atlyginti iš ieškovų V. J. ir S. V., nors byloje pagal Neringos savivaldybės ieškinį atsakovė buvo UAB „Neringos vanduo“ ir teismas konstatavo atsakovės neteisėtą veikimą organizuojant aukcioną (CPK 93, 98 straipsniai). Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad atsakovė, neteisėtai organizavusi aukcioną, nepatyrė jokių nuostolių ir jai netgi buvo priteistas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš ieškovų. Teismas neatsižvelgė į kasacinio teismo praktiką, kad aukciono santykiuose oferentui tenka padariniai dėl paskelbtų netikslių aukciono sąlygų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-78/2007). Teismas, sprenddamas dėl ieškinio senaties taikymo, konstatavo, kad Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimas buvo pareikštas tik vienai atsakovei, kiti ieškovai nebuvo materialiojo ginčo tarp Neringos savivaldybės ir atsakovės šalys, tačiau Neringos savivaldybės ir atsakovės tarpusavio bylinėjimosi išlaidų atlyginimą priteisė iš ieškovų V. J. ir S. V., netgi atsakovės išlaidų, susijusių su atsiliepimu į Neringos savivaldybės ieškinį parengimu, atlyginimą. Atsakovė iš pradžių palaikė ieškovų poziciją dėl Neringos savivaldybės ieškinio. Be to, ieškovas sutiko su Neringos savivaldybės ir atsakovės apeliacinio skundo dalimis, kuriomis skundžiamas teismo sprendimas pripažinti S. V. aukciono laimėtoju ir įpareigoti atsakovę pasirašyti su juo turto pirkimo–pardavimo sutartį, tačiau visų bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą teismas vis tiek priteisė ir iš ieškovo. Ieškovo nuomone, Neringos savivaldybė neįrodė teisinio suinteresuotumo ir savo teisių pažeidimo, atsakovė galėjo ginti ir gynė savo teises pati, o Neringos savivaldybės ieškinys iš esmės buvo perteklinis ir tik dirbtinai padidino bylinėjimosi išlaidas. Taigi teismas netinkamai taikė CPK 93 straipsnį ir neįvertino priežasčių, dėl kurių bylinėjimosi išlaidos susidarė.
42. Ieškovė Neringos savivaldybė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo ieškovo V. J. kasacinio skundo netenkinti, o apeliacinės instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 42.1. Teisė atsiimti daiktą iš aukciono CK 6.423 straipsnio pagrindu aukciono organizatoriui egzistuoja tuo atveju, jei yra aplinkybių ir pagrindų, leidžiančių aukcioną kvalifikuoti kaip specialų, nepriklausomai nuo to, ar aukciono sąlygose iš anksto yra nustatyta, kad tai specialus aukcionas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-611/2015). Atsakovės patvirtintos Aukciono sąlygos apibrėžė aukcione parduodamą pastatą, taip pat detalizavo ir jo eksploatacijai priskirto žemės sklypo ypatumus. Iš tokių aukciono sąlygų dalyviams aiškiai buvo matyti specifinė aukciono organizavimo tvarka. Pastato aukciono specifiškumą lėmė tai, kad vykdant jį turi dalyvauti kita institucija (Nacionalinės žemės tarnyba), kuri kiekvienu atveju nustato valstybinės žemės sklypo perdavimo aukciono laimėtoji pagrindą, išduoda atitinkamas pažymas ir su aukciono laimėtoju vėliau sudaro atitinkamus sandorius, susijusius su valstybinės žemės sklypo disponavimu (CK 6.394 straipsnio 1, 2 dalys, Žemės įstatymo 9 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 patvirtintų Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės

sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių (toliau – ir Taisyklės) 34 punktą, Aprašo 1178 59 punktą).

- 42.2. Nei V. J., nei aukcione dalyvavę kiti asmenys nuotekų tvarkymo veikla neužsiima ir neturi tam reikalingų licencijų (GVTNTĮ 24 straipsnis). Taigi, aukciono dalyvių tikroji valia buvo ne įsigyti pastatą ir jį eksploatuoti pagal paskirtį, o buvo siekiama įsigyti pastatą kartu su nuomos teisėmis į žemės sklypą statyboms vykdyti. Valstybiniam žemės sklypui, kuriame yra parduodamas pastatas, yra nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos – tai valstybinis parkas, kuriam nustatomas specialus režimas pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą. Pagal Žemės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktus šis žemės sklypas išimtinę nuosavybės teise priklauso tik Lietuvos valstybei ir negali būti įgytas privačiomis nuosavybėmis. Taigi aukcionas yra specialus.
- 42.3. Atsakovė yra geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja ir pagal NSUSOAĮ 1 priedo 10 punktą priskirtina pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms. Atitinkamai pagal NSUSOAĮ 4 priedo 2 punkto a papunktį pastatas yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinti infrastruktūra. Nors Sąraše nėra tiksliai įvardytas pastatas (pagal adresą ir (ar) valdytoją), tačiau nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai priskirtinas pagal Sąrašo 2.1.2 punktą. Neturi reikšmės, kad toks turtas kurį laiką nėra naudojamas tiesiogiai pagal paskirtį ar kad dalis įrenginių yra išmontuota, tai nepaneigia ginčo pastato specifikos, nes pastato paskirtis Statybos įstatymo, Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 nustatyta tvarka nepakeista (CK 4.262 straipsnis).
- 42.4. Kasacinio skundo argumentas, kad į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbias įmones valstybės ir savivaldybių turtas yra investuojamas, yra tik dar viena aplinkybė, kuri patvirtina, kad aukcionas yra specialus. NSUSOAĮ nedraudžia tokio turto parduoti, tačiau pirkėjas turi atitikti tam tikrus kriterijus, jam atliekama patikra (NSUSOAĮ 10 straipsnio 1 dalis, 12 straipsnio 4 dalies 10 punktą). Taigi, pagal NSUSOAĮ nuostatas aukciono procedūrose turėjo dalyvauti kitos institucijos, o tai neabejotinai leidžia aukcioną laikyti specialiu.
- 42.5. CK 6.420 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pardavėjas gali nustatyti pradinę parduodamo daikto kainą arba bet kokias kitas aukciono sąlygas. Taigi, Aukciono sąlygų 24 punkto reikalavimas, kad pasiūlymas (su priedais) turi būti sunumeruotas, surištas ir paskutinio lapo antroje pusėje patvirtintas pirkėjo parašu ir antspaudu, buvo teisėtas. Dokumentų rengimo taisyklėse nustatyti dokumentų rengimo reikalavimai privatiems juridiniams ir fiziniams asmenims yra rekomendaciniai. Aukciono sąlygų 24 punkto paskirtis – užtikrinti aukciono skaidrumą. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad norminiuose teisės aktuose yra nustatytos nuoseklios valstybei (savivaldybei) priklausančio turto perleidimo privatiems asmenims procedūros, kurių laikymasis yra privalomas, siekiant tokio turto pardavimo procedūrų skaidrumo bei sandorio teisėtumo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-24-706/2017). Aukciono sąlygų 33 punktą nustato, kad laimėjusiu pripažįstamas pasiūlymas, kuris atitinka šiose sąlygose nustatytus reikalavimus ir kuriuo už parduodamą objektą siūloma didžiausia kaina.
- 42.6. Aukciono sąlygų 27 punktu nereikalaujama atplėšus vokus privalomai paskelbti ir laimėtoją ar iš karto atmeti netinkamus pasiūlymus. Komisija 2020 m. gruodžio 7 d. posėdyje atplėšė vokus, o Komisijos protokole Nr. 01 užfiksuotas jos sprendimas pasiūlymų vertinimą atidėti kitam posėdžiui. Visų aukciono dalyvių pasiūlymai buvo nagrinėjami ir vertinami 2020 m. gruodžio 14 d. posėdyje, surinkus visą reikiamą informaciją. Jokios aukciono procedūros, kiek tai susiję su vokų atplėšimu, pasiūlymu vertinimu ir atmetimu, nebuvo pažeistos.

- 42.7. Viešas aukciono skelbimas, aukciono sąlygų nustatymas – tai vienašalis sandoris, nes tam pakako atsakovės valios. Neringos savivaldybės subjektinės materialiosios teisės ginčyti atsakovės paskelbtą aukcioną kaip vienašalį sandorį CK 1.82 straipsnio pagrindu nepaneigia ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 567 patvirtintas Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašas. Priešingai, šio aprašo 4 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius privalo pasinaudoti savivaldybės įmonės savininkui ir akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcininkui suteikiamomis teisėmis taip, kad būtų veiksmingai atstovaujama savivaldybei jos valdomose įmonėse. CK 1.82 straipsnio 3 dalis suteikia juridinio asmens dalyviui teisę ginčyti juridinio asmens sudarytus sandorius, prieštaraujančius juridinio asmens teisnumui.
- 42.8. Remiantis Aukciono sąlygų 48 punktu atsakovė, vadovaudamasi savo įstatų nuostatomis (5.22.7.3–5.22.7.6 punktai), prieš skelbdama naują pastato aukcioną (pagal sandorio vertę) turėjo gauti Neringos savivaldybės administracijos pritarimą pastatą parduoti už 150 000 Eur pradinę kainą, tačiau tai nebuvo padaryta.
- 42.9. Tiek Neringos savivaldybės administracija, tiek atsakovė savo procesiniuose dokumentuose ir bylos nagrinėjimo metu pasisakė dėl aukciono pripažinimo specialiu ir teisės atsiimti pastatą iš aukciono.
- 42.10. Ieškovas V. J. nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai savo iniciatyva taikė VSTVNDĮ nuostatas. Tačiau būtent teismas ir turi pareigą teisiškai kvalifikuoti šalių santykius ir pritaikyti teisės normą. Kita vertus, bylos šalys, tarp jų – ir V. J., rėmėsi šio įstatymo nuostatomis. Ieškovo V. J. nurodomos Aprašo 1178 30–30.2 punktų nuostatos nustato tik minimalius reikalavimus, tačiau atsakovė, tvirtindama Aukciono sąlygas, nebuvo apribota šių Aprašo 1178 nuostatų, todėl aukcionui teiktinų dokumentų sąlygas galėjo papildyti nustatydama ir papildomus, Apraše nenurodytus reikalavimus (Aprašo 1178 30.1.7 punktas).
- 42.11. Apeliacinės instancijos teismas išsamiai pasisakė dėl S. V. pasiūlymo atmetimo, taigi ir dėl V. J. apeliacinio skundo argumentų.
- 42.12. Neringos savivaldybės administracijai ir atsakovei turint tą patį teisinį suinteresuotumą paneigti ieškovų V. J. ir S. V. teises į ginčo turtą, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai iš atsakovės nepriteisė Neringos savivaldybės administracijos patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, nes priimtas teismo sprendimas yra palankus Neringos savivaldybės administracijai ir atsakovei.
43. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo ieškovo V. J. kasacinį skundą atmesti, o apeliacinės instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, priteisti iš ieškovo 2196,15 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 43.1. VSTVNDĮ ir Aprašas 1178, kaip reikalavimų teisinis pagrindas, buvo nurodytas jau ieškinyje, beje, paties ieškovo V. J., todėl jo paties reikalavimų teisinio pagrindo analizė apeliacinės instancijos teisme neabejotinai įėjo į bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas ir negali būti traktuojama kaip jų peržengimas. Be to, ieškovas neprivalo nurodyti teisinio ieškinio pagrindo, o ginčo santykių teisinį kvalifikavimą vykdo teismas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-433-378/2015).
- 43.2. Šalių ginčo objektu tapusio aukciono tvarkos specifiškumą lemia tai, kad vykdant jį turi dalyvauti ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos, kurios kiekvienu atveju nustato valstybinės žemės sklypo perdavimo aukciono laimėtojų pagrindą, išduoda atitinkamas

pažymas ir su aukciono laimėtoju sudaro atitinkamus sandorius, susijusius su valstybinio žemės sklypo disponavimu, taip pat aplinkybė, kad valstybiniam žemės sklypui, kuris šiuo atveju yra priskirtas kanalizacijos perpumpavimo stočiai, pagal byloje esantį Nekilnojamojo turto registro išrašą yra taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Pastatas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip kanalizacijos perpumpavimo stotis. Apeliacinės instancijos teismo išvada apie kanalizacijos perpumpavimo stoties priskyrimą nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai atitinka NSUSOAĮ 4 priedo 2 dalies a punktą, Sąrašo 2.1.2 punktą. Byloje nėra duomenų, kad pagal Statybos įstatymą, Statybos techninį reglamentą STR 1.07.03:2017 būtų pakeista pastato paskirtis, todėl atlikti tam tikri technologinių įrenginių išmontavimo darbai, nesant kompetentingų subjektų patvirtinimo, kad statinys dėl to pakeitė oficialią savo paskirtį, negali būti laikomi pakankama priežastimi paneigti ginčo objektui taikytiną nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčios infrastruktūros statusą. Taigi stoties atsiėmimas iš aukciono atitiko CK 6.423 straipsnį tiek dėl to, kad aukcionas buvo specialus, tiek dėl to, kad jame negauta nė vieno pasiūlymo, atitinkančio Aukciono sąlygas.

- 43.3. Aukciono nuostatų 16 punkte ir Aukciono sąlygų 24 punkte įtvirtinto reikalavimo tikslas yra siejamas su skaidrumo principo įgyvendinimu, įskaitant Aukciono komisijos veiksmų skaidrumo užtikrinimą, kad pasiūlymų vertinimo metu nebūtų galima sukeisti pasiūlymų lapų. Atsakovė yra viešasis paslaugas teikiantis juridinis asmuo, kurio 100 proc. akcijų savininkė yra Neringos savivaldybė, todėl Aukciono sąlygose reglamentuotų procedūrų laikymasis privalomas ir dėl valstybės (savivaldybės) turinio intereso, viešojo intereso apsaugos garantavimo, parduodant turtą teisės normų nustatyta tvarka skaidriai ir kuo palankesnėmis sąlygomis. V. J., nesutikdamas su Aukciono sąlygomis, turėjo kreiptis į teismą ir jas ginčyti. Remiantis Aprašo 1178 36, 46 punktais, Aukciono sąlygų 32.4, 33 punktais, atsakovė turėjo atmesti V. J. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto.
- 43.4. Apeliacinės instancijos teismas tenkino ieškovės Neringos savivaldybės ieškinį – pripažino negaliojančiu ir panaikino atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną dėl kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo, o ne patį įsakymą, todėl apeliacinio skundo ribų neperžengė.
- 43.5. Reikalavimas taikyti ieškinio senatį teisinės pasekmės sukelia tik tada, jei to reikalauja ginčo materialiojo teisinio santykio šalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016). Materialusis teisinis santykis dėl ieškinio reikalavimo panaikinti atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną yra atsiradęs tik tarp ieškovės Neringos savivaldybės ir atsakovės, kadangi ieškovė yra vienintelė atsakovės akcininkė. Ieškovas S. V. ne tik nėra tokių santykių šalis, bet Neringos savivaldybės ir UAB „Neringos vanduo“ ginče neturėjo atsakovo statuso, todėl neturėjo teisės prašyti taikyti ieškinio senatį.
- 43.6. Atsakovės įstatuose neįtvirtinta akcininkų susirinkimo pritarimų atšaukimo tvarka, t. y. nenustatyta pareiga akcininkams sekti, ar turtas buvo parduotas, peržiūrėti savo priimtus sprendimus dėl turto pardavimo, sekti rinkos sąlygas, jų įtaką turto kainos kitimui ir juos atšaukti. Akcininkų pritarimai dėl turto pardavimo negali galioti neribotą laiką.
- 43.7. Apeliacinės instancijos teismas naujame sprendime aiškiai išvardijo, kurie ieškiniai tenkinami, kurie – ne, o dėl apeliacinių skundų nenurodoma. Dėl kiekvieno reikalavimo teismo išvada yra aiški, motyvuota, padaryta įvertinus faktines bylos aplinkybes.

- 43.8. Apeliacinės instancijos teismo nekonstatuota, kad paskelbtos Aukciono sąlygos buvo netikslios. Tiek ieškovas V. J., tiek ieškovas S. V. pateikė aukcionui pasiūlymus, kurie neatitiko Aukciono sąlygų, tai lėmė jų pasiūlymų atmetimą. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismuose byla pralaimėjusios šalys yra ieškovai S. V. ir V. J., o laimėjusios – ieškovė Neringos savivaldybė ir atsakovė, todėl tik pastarosios turi teisę į savo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (CPK 93 straipsnio 1 dalis).
44. Ieškovas S. V. atsiliepimu į kasacinį skundą prašo tenkinti ieškovo V. J. kasacinio skundo dalį panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, priteisti patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 44.1. Apeliacinės instancijos teismas pasisakė dėl V. J. apeliacinio skundo, nurodė, kad visų be išimties aukciono sąlygų laikymasis, įskaitant ir formaliąsias, yra privalomas aukciono dalyviams. Atsakovė yra viešąsias paslaugas teikiantis juridinis asmuo, kurio 100 proc. akcijų savininkė yra Neringos savivaldybė, todėl tokių Aukciono sąlygose reglamentuotų procedūrų laikymasis privalomas ir dėl valstybės (savivaldybės) turinio intereso, viešojo intereso apsaugos garantavimo, parduodant turtą teisės normų nustatyta tvarka, skaidriai ir kuo palankesnėmis sąlygomis. Ieškovo nuomone, V. J., pasiūlęs mažesnę kainą, laimėtoju negalėjo būti pripažintas, nes tai būtų turto pardavimas nepalankiomis sąlygomis. Teismui nusprendus, jog buvo būtina griežtai laikytis Aukciono sąlygų, S. V. pasiūlymas negalėjo būti atmetas, nes Aukciono sąlygose nebuvo reikalavimo registracijos mokesčių ir pradinį įnašą įskaityti į UAB „Neringos vanduo“ sąskaitą sąlygos, t. y. kad mokėjimo pavedimai turi būti įvykdyti iki aukciono pradžios. Pagal Aukciono sąlygas buvo reikalaujama pateikti tik mokėjimų nurodymus, S. V. tą ir padarė, o mokėjimo nurodymų vykdymo vėlesni sutrikimai, dėl kurių lėšos buvo įskaitytos aukciono dieną, o ne jų atlikimo metu, įvyko ne dėl S. V. kaltės.
- 44.2. Atsiliepime pateikti kiti ieškovo S. V. argumentai, kuriais jis iš esmės sutinka su ieškovo V. J. kasaciniu skundu, t. y. prisideda prie pateikto kasacinio skundo.
45. Kasaciniu skundu ieškovas S. V. prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, priteisti jam bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 45.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė NSUSOAĮ 3 straipsnio 4 dalį, kadangi nusprendė, jog konkretus turtas neturi būti įtrauktas į Vyriausybės sudarytą konkretaus turto, svarbaus nacionaliniam saugumui užtikrinti, sąrašą. Ši įstatymo norma konkrečiam įrenginiui apsaugą ir išskirtinį statusą suteikia tik nuo Vyriausybės sprendimo priėmimo, ir Aukciono komisijai nesuteikta teisė spręsti, ar turtas svarbus nacionaliniam saugumui užtikrinti. Pagal NSUSOAĮ 3 straipsnį Vyriausybė, o ne UAB „Neringos vanduo“, Neringos savivaldybė ar teismas sprendžia, ar konkretus objektas yra nacionaliniam saugumui svarbus įrenginys. Byloje nustatyta, kad parduodamame turte nėra jokios nuotekoms tvarkyti reikalingos įrangos, tai nurodyta ir Aukciono sąlygose. Parduodamas objektas daugiau nei 10 metų nebuvo naudojamas, kadangi UAB „Neringos vanduo“ nuotekų tvarkymo veiklai naudoja visiškai kitą naujai įrengtą nuotekų tvarkymo infrastruktūrą. Pastatas į Vyriausybės sudaromą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą nebuvo ir nėra įtrauktas, kadangi jis jokios reikšmės nacionaliniam saugumui neturi.
- 45.2. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė GVTNTĮ 16 straipsnio 4 dalį, pagal kurią nuotekų tvarkymo infrastruktūra, svarbi nacionaliniam saugumui užtikrinti, iš viso negali būti parduota aukcione, nes negali priklausyti privatiems asmenims. Tačiau

apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad šis turtas gali būti parduotas specialiaame aukcione pagal VSTNVNDĮ 21 straipsnio 1 dalį, t. y. gali būti perleistas privatiems asmenims, o tai prieštarauja GVTNTĮ 16 straipsnio 4 daliai. Ieškovo nuomone, nenaudojamas ir šiai veiklai netinkamas turtas negali būti laikomas nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kaip ji suprantama NSUSOAĮ 4 priedo 2 dalies a punkte. GVTNTĮ 2 straipsnio 27 punkte nustatyta, kad nuotekų tvarkymo infrastruktūra yra įrenginiai, skirti nuotekoms surinkti, laikyti, transportuoti, valyti, tirti ar jų apskaitai tvarkyti. Ginčo pastatas tokios funkcijos atlikti negali, nes jame buvusi įranga demontuota.

45.3. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė VSTNVNDĮ 21 straipsnio 1 dalį ir Aprašą 1178, be pagrindo išplėsdamas jų taikymo sritį savivaldybės kontroliuojamiems asmenims, nepagrįstai konstatuodamas, jog UAB „Neringos vanduo“ nuosavybės (ne patikėjimo) teise priklausantis ginčo turtas yra Neringos savivaldybės nuosavybė. Lėšos, gautos pardavus savivaldybės nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus, taip pat palūkanos, netesybos ir kiti su pirkimo–pardavimo sutarties vykdymu susiję mokėjimai pagal VSTNVNDĮ 21 straipsnio 13 dalį pervedami į savivaldybės biudžetą. Savivaldybės kontroliuojamos bendrovės turto pardavimo tvarką nustato pats juridinis asmuo, o pardavus turtą gautos lėšos lieka turtą perleidusiai bendrovei ir skirstomos dalyviams ABĮ nustatyta tvarka. Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybės turto pardavimo tvarką nustato kitas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 531 patvirtintas Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašas (toliau – Aprašas 531). Tačiau tiek Aprašas 1178, tiek Aprašas 531 taikomi tik parduodant valstybės ar savivaldybės turtą, o ne valstybės ar savivaldybės kontroliuojamų juridinių ar privačių asmenų turtą. Pagal VSTNVNDĮ 21 straipsnio 1 dalį Vyriausybė nutarimu nustato tik valstybės ir savivaldybių, o ne savivaldybių kontroliuojamų bendrovių turto pardavimo specialiąsias procedūras, o pagal CK 1.8 straipsnio 3 dalį neleidžiama pagal analogiją taikyti specialių teisės normų. VSTNVNDĮ 21 straipsnio 1 dalis taikytina tik tais atvejais, kai savivaldybė jai priklausantį turtą perduoda valdyti kitiems asmenims patikėjimo teise. Taigi ir Aprašas 1178 negalėjo būti taikomas sprendžiant dėl UAB „Neringos vanduo“ priklausančio, jai nereikalingo ir jos nenaudojamo turto pardavimo procedūrų išskirtinumo CK 6.423 straipsnio prasme.

45.4. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė CK 6.420 straipsnį, reglamentuojantį Aukciono sąlygų privalomumą aukciono organizatoriui ir draudimą aukciono sąlygas keisti, taip nukrypdamas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 18 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-730/2013 jau suformuotos praktikos, pagal kurią turtas viešame aukcione yra parduodamas pagal iš anksto išviešintas sąlygas, kurios, įvykus aukcionui, tampa šio turto perleidimo sąlygomis; paskelbtos aukciono sąlygos teisiškai saisto tiek pirkėją, tiek pardavėją. Jei aukcionas specialus ir aukciono organizatorius turi teisę bet kada atsiimti turtą iš aukciono, tai turi būti nurodyta Aukciono sąlygose. Vien aplinkybė, jog aukciono būdu parduodamas valstybės turtas, nedaro jo specialaus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2006), tačiau tokiu jis buvo pripažintas Aukciono komisijos jau po vokų atplėšimo 2020 m. gruodžio 14 d., kai 2020 m. gruodžio 7 d. tapo aišku, kad aukciono nugalėtojas yra S. V.. Vertinant CK 6.423 straipsnį bendrųjų civilinės teisės sąžiningumo, protingumo ir teisingumo principų kontekste (CK 1.5 straipsnis), sprendimas atsiimti parduodamą turtą iš aukciono net ir esant CK 6.423 straipsnio sąlygoms, t. y. aukcioną pripažinus specialiu, turėtų būti pagrįstas ir motyvuotas, nulemtas objektyvių aplinkybių, toks sprendimas negali diskriminuoti ar pažeisti sąžiningų aukciono dalyvių teisėtų lūkesčių, teisių ir interesų.

- 45.5. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė teisės normas, reglamentuojančias akcininko teisę ginčyti juridinio asmens organų organizuojamus aukcionus bei aukciono dalyvio teisę nuo ieškinio reikalavimų gintis taikant ieškinio senatį (CK 2.82 straipsnis, ABĮ 19 straipsnio 10 dalis). Bendrovės organų sprendimai (tiek valdymo organų, tiek visuotinio akcininkų susirinkimo) gali būti ginčijami dėl prieštaravimo imperatyviosioms įstatymų normoms, juridinio asmens steigimo dokumentams arba protingumo ar sąžiningumo principams. Tokiais atvejais ieškinį dėl bendrovės organų sprendimų negaliojimo gali pareikšti akcininkai, kreditoriai, bendrovės vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai ar kiti įstatymuose nurodyti asmenys ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie ginčijamą sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-131-403/2021, 27 punktą). Apeliacinės instancijos teismo išvada, kad S. V. negali prašyti taikyti ieškinio senatį Neringos savivaldybės reikalavimui, prieštarauja kasacinio teismo praktikai, pagal kurią tokią teisę turi ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, prieš kurios interesus nukreiptas byloje pareikštas materialusis teisinis reikalavimas, nepriklausomai nuo jos procesinės padėties byloje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016). Neringos savivaldybės ieškinys, kuriuo buvo ginčijamas aukcionas, iš tiesų buvo nukreiptas tiesiogiai prieš S. V. interesus, t. y. jo teisę sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį dėl pastato. Tai reiškia, S. V. yra kilusio ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, kaip aukciono, kurio sąlygos buvo ginčijamos, dalyvis ir laimėtojas.
- 45.6. UAB „Neringos vanduo“, atmesdama S. V. pasiūlymą 2020 m. gruodžio 14 d. sprendimu, nurodė, jog kartu su pasiūlymu mokėjimo nurodymai galėjo būti atšaukti arba galėjo būti suklastoti. Šios aplinkybės ir apibrėžia bylos įrodinėjimo dalyką, tačiau jos byloje nebuvo įrodytos. Teisme buvo aiškinamasi, kodėl S. V. kartu su pasiūlymu pateikti mokėjimo nurodymai, kurių tikrumas ir galiojimas nebuvo nuginčytas, buvo įvykdyti vėliau, t. y. kodėl lėšos į UAB „Neringos vanduo“ banko sąskaitą atlikus pavedimą sekmadienį nebuvo įskaitytos pirmadienį 9 val. ryte, tačiau šios aplinkybės jau išeina už ginčo ribų. Aukciono sąlygos nereikalavo, kad aukciono dalyvių registracijos mokestis ir pradinis įnašas būtų įskaityti į UAB „Neringos vanduo“ banko sąskaitą iki aukciono pradžios, t. y. kartu su pasiūlymu pakako pateikti mokėjimą įrodančius dokumentus. Teismas nepagrįstai rėmėsi tik UAB „Paysera LT“ 2021 m. birželio 3 d. ir 2021 m. birželio 14 d. raštais, kaip oficialiaisiais įrodymais, nes tokiais pripažintini ir ieškovo pateikti mokėjimo įstaigos 2020 m. gruodžio 6 d. pavedimai, kuriuose yra žyma – „pasirašytas“. Ieškovo nuomone, UAB „Paysera LT“ raštai neturi CPK 197 straipsnyje įtvirtintos didesnės įrodomosios galios, visi yra lygiaverčiai, išduoti to paties subjekto skirtingų darbuotojų. Todėl visi rašytiniai įrodymai turėjo būti vertinami kaip visuma, atsižvelgiant į byloje apklaustų liudytojų parodymus apie UAB „Paysera LT“ sistemos sutrikimus. S. V., kaip mokėjimo įstaigos klientas ir neprofesionalus fizinis mokėjimo paslaugų vartotojas, turintis tik vartotojams skirtą prieigą prie „Paysera LT“ sistemos, 2020 m. gruodžio 6 d. gavo oficialų šios mokėjimo įstaigos patvirtinimą (pateikė su pasiūlymu), kad abu jo mokėjimo nurodymai yra pasirašyti ir mokėjimo įstaigoje gauti.
46. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo ieškovo S. V. kasacinį skundą atmesti, o apeliacinės instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, priteisti iš jo 1996,50 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 46.1. Kanalizacijos perpumpavimo stoties atsiėmimas iš aukciono atitiko CK 6.423 straipsnį tiek dėl to, kad aukcionas buvo specialus, tiek dėl to, kad jame negauta nė vieno pasiūlymo, kuris būtų atitikęs aukciono sąlygas. Kanalizacijos perpumpavimo stotis patenka į Konkrečių nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą,

patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 558 (2.1.2.1 punktą). Statinių paskirties keitimas yra vykdomas Statybos įstatymo, Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 nustatyta tvarka. Byloje nėra duomenų, kad būtų pakeista ginčo objekto paskirtis, todėl atlikti tam tikri technologinių įrenginių išmontavimo darbai negali būti laikomi pakankama priežastimi paneigti ginčo objektui taikytiną nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčios infrastruktūros statusą. Taigi ginčo aukcionas kvalifikuotinas kaip specialus, kadangi jame pardavinėta kanalizacijos perpumpavimo stotis yra nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektas, kuris, vadovaujantis NSUSOAĮ 4 priedo 2 dalies a punktu, yra priskirtas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčiai infrastruktūrai. Be to, apeliacinės instancijos teismas aukcioną kvalifikavo kaip specialų atsižvelgdamas ir į aukciono organizavimo ir (ar) vykdymo tvarkos specifines procedūras, t. y. kad vykdant jį turi dalyvauti ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos, kurios kiekvienu atveju nustato valstybinės žemės sklypo perdavimo aukciono laimėtojų pagrindą, išduoda atitinkamas pažymas ir su aukciono laimėtoju sudaro sandorius, susijusius su valstybinio žemės sklypo disponavimu, taip pat aplinkybę, kad valstybiniam žemės sklypui, kuris šiuo atveju priskirtas kanalizacijos perpumpavimo stočiai, pagal byloje esantį Nekilnojamojo turto registro išrašą yra taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

- 46.2. Reikalavimas taikyti ieškinio senatį teisinės pasekmės sukelia tik tada, jei to reikalauja ginčo materialiojo teisinio santykio šalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016). Materialusis teisinis santykis yra atsiradęs tik tarp Neringos savivaldybės ir atsakovės, kadangi ieškovė yra vienintelė atsakovės akcininkė. Ieškovas S. V. ne tik nėra tokių santykių šalis, bet ir Neringos savivaldybės bei UAB „Neringos vanduo“ ginče neturėjo atsakovo statuso, todėl neturėjo teisės prašyti taikyti ieškinio senatį Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimui. Ieškovas S. V. nepagrįstai remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016, kurioje buvo pasisakyta dėl ieškinio senaties taikymo tuo atveju, kada yra solidariųjų prievolės skolininkų daugetas, o ieškovas reikalavimą pareiškia tik vienam iš bendraskolių. Atsakovė, remdamasi šios nutarties išaiškinimais, nurodo, kad ji neprašė taikyti ieškinio senaties Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimui.
- 46.3. Įstatuose neįtvirtinta akcininkų susirinkimo pritarimų atšaukimo tvarka, t. y. nenustatyta pareiga akcininkams sekti, ar turtas buvo parduotas, peržiūrinti savo priimtus sprendimus dėl turto pardavimo, sekti rinkos sąlygas, jų įtaką turto kainos kitimui ir juos atšaukti. Atsakovės nuomone, akcininkų pritarimai dėl turto pardavimo negali galioti neribotą laiką. Jei atsakovė nusprendžia parduoti bendrovės turtą, toks pardavimas turi būti vykdomas siekiant didžiausios naudos bendrovei, o kartu ir jos akcininkei (atsakovės įstatų 2.1.2 punktą).
- 46.4. UAB „Paysera LT“ pateikti duomenys patvirtino, jog ieškovas S. V. iki aukciono pradžios nebuvo sumokėjęs nei dalyvio, nei registracijos mokesčio, o jo kartu su pasiūlymu pateikti mokėjimus patvirtinantys pervedimų išrašai galimai buvo suklastoti. Apeliacinės instancijos teismas pateikė išsamius motyvus, kodėl nesivadovavo S. V. pateiktais mokėjimo nurodymais ir UAB „Paysera LT“ klientų vadybininkės 2021 m. sausio 13 d. paaiškinimais. Teismas teisingai įvertino byloje pateiktus įrodymus, nepažeidė įrodymų vertinimą reglamentuojančių taisyklių.
47. Ieškovė Neringos savivaldybė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo netenkinti ieškovo S. V. kasacinio skundo, o apeliacinės instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, priteisti iš ieškovo S. V. bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

- 47.1. Atsakovė yra geriamojo vandens tiekėja ir nuotekų tvarkytoja, todėl pagal NSUSOAĮ 1 priedo 10 punktą priskirtina pirmos kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių kategorijai. Atitinkamai pagal NSUSOAĮ 4 priedo 2 punkto a papunktį pastatas yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinti infrastruktūra. Nors Sąraše nėra atskirai įvardytas ginčo pastatas, tačiau jis tokiam priskirtinas pagal 2.1.2 punktą. Nei NSUSOAĮ, nei Konkrečių nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašo nuostatose neįtvirtinta, kad infrastruktūra netenka nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbaus įrenginio ar turto statuso vien dėl to, kad toks turtas kurį laiką nėra naudojamas tiesiogiai pagal savo paskirtį ar kad dalis įrenginių yra išmontuojama. Pastato priskyrimą prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios infrastruktūros nulemia šio turto (specifinė) funkcinė paskirtis. Pastatas Nekilnojamojo turto registre yra įregistruotas kaip kanalizacijos perpumpavimo stotis (CK 4.262 straipsnis). Vadovaujantis Statybos įstatymo 47 straipsnio 1 dalimi atsakovė, kaip pastato savininkė, nors pagal įstatymą ir neturi pareigos būtinai naudoti pastatą savo veikloje (dėl ko jis ir buvo pripažintas nenaudojamu ir pardavinėjamas iš aukciono), tačiau toks pastatas galėtų būti naudojamas tik pagal paskirtį, kuri yra įregistruota Nekilnojamojo turto registre, o tai reiškia, kad tokiam turtui turi būti suteikiama apsauga pagal NSUSOAĮ. Be to, byloje nėra duomenų, kad būtų įvykdytas iš aukciono parduodamo pastato paskirties keitimas Statybos įstatymo, Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 nustatyta tvarka. Taigi, nors aukcione buvo pardavinėjamas atsakovės veikloje nenaudojamas pastatas, tačiau jis pagal savo funkcinę paskirtį kaip nuotekų tvarkymo infrastruktūra pagal NSUSOAĮ 4 priedą yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi infrastruktūra (NSUSOAĮ 2 straipsnio 6 dalis). Pardavus pastatą, naujas jo savininkas (naudotojai), vadovaudamasis Statybos įstatymo 47 straipsnio 1 dalimi, pastatą galėtų naudoti tik pagal jo paskirtį – kaip nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, nebent pastato paskirtis būtų pakeista teisės aktų nustatyta tvarka. Nei ieškovas S. V., nei aukcione dalyvavę kiti asmenys nuotekų tvarkymo veikla neužsiima ir neturi tam reikalingų licencijų (GVTNTĮ 24 straipsnis). Taigi pardavus pastatą, kaip nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, sandoriui turėtų būti vykdoma NSUSOAĮ 13 straipsnio 2 dalyje reglamentuota sandorio patikra, užkertant kelią bet kokioms grėsmėms nacionaliniam saugumui (NSUSOAĮ 1 straipsnio 1 dalis).
- 47.2. Aukciono dalyvių sprendimą įsigyti parduodamą pastatą iš esmės lėmė teisių (nuomos) įgijimas į pastatui priskirtą valstybinį žemės sklypą. Dėl to apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atsižvelgė ne tik į aukcione parduodamo objekto specifiškumą (ypatumus), bet ir į žemės sklypo, kurio nuomos teises siekė įgyti aukciono dalyviai, ypatumus (valstybiniam žemės sklypui, kuriame yra parduodamas pastatas, yra nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos – tai valstybinis parkas, kuriam nustatomas specialus režimas pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą; pagal Žemės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktus šis žemės sklypas išimtinė nuosavybės teise priklauso tik Lietuvos valstybei ir negali būti įgytas privačion nuosavybėn). Tokios aplinkybės patvirtina išvadą, kad aukcionas buvo specialus.
- 47.3. Apeliacinės instancijos teismas išimtinai dėl aukciono organizavimo ir vykdymo tvarkos specifinių procedūrų ginčo aukcioną pripažino specialiu, nes pastatas nuosavybės teise yra valdomas atsakovės – Neringos savivaldybės bendrovės, o pastatui priskirta žemė – valstybės nuosavybė. Taigi vykdant aukcioną turi dalyvauti ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos, kiek tai susiję su žemės nuomos teisių pastatui eksploatuoti perleidimu.
- 47.4. Pagal VSTVNDĮ 12 straipsnio 2 dalį paprastai savivaldybių turtą patikėjimo teise valdo, naudoja ir juo disponuoja savivaldybių institucijos, įstaigos ir organizacijos, savivaldybių įmonės pagal įstatymus savivaldybių tarybų sprendimuose nustatyta tvarka. Savivaldybės valdoma įmonė veikia pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės

įmonių įstatymą, taip pat savivaldybės valdoma bendrovė. Savivaldybės valdoma bendrovė – akcinė bendrovė ir (ar) uždaroji akcinė bendrovė, kuriai vienai ar kelioms savivaldybėms nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime (VSTVNDĮ 2 straipsnio 5, 6 dalys). Atsakovės savininkė yra Neringos savivaldybė, kuriai pastatas kaip turtas galėjo būti perleistas patikėjimo teise, todėl pastatas VSTVNDĮ prasme laikytinas Neringos savivaldybės turtu ir ginčo atveju taikytinos imperatyvios VSTVNDĮ ir Aprašo 1178 nuostatos.

- 47.5. Šiuo atveju Aprašas 531 netaikytinas, kadangi VSTVNDĮ 27 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinta, kad pagal jame nustatytą procedūrą viešame prekių aukcione galima parduoti nereikalingą ar netinkamą (negalimą) naudoti valstybės ar savivaldybės nematerialųjį, ilgalaikį materialųjį ir trumpalaikį materialųjį turtą, išskyrus nekilnojamąjį turtą. Nereikalingą ar netinkamą (negalimą) naudoti nekilnojamąjį turtą galima panaudoti parduodant VSTVNDĮ 21 straipsnyje nustatyta tvarka (VSTVNDĮ 27 straipsnio 1 dalies 5 punktas), t. y. viešo aukciono būdu, o šio straipsnio nuostatas detalizuoja Aprašas 1178.
- 47.6. Teisė atsiimti daiktą iš aukciono CK 6.423 straipsnio pagrindu aukciono organizatoriui egzistuoja tuo atveju, jei yra aplinkybių ir pagrindų, leidžiančių aukcioną kvalifikuoti kaip specialų, nepriklausomai nuo to, ar aukciono sąlygose iš anksto yra nustatyta, kad tai specialus aukcionas (CK 6.419, 6.423 straipsniai; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-611/2015). Pardavimo sąlygose buvo aiškiai nurodyta apie aukciono specifiškumą (aukcione parduodamas atsakovei, kaip viešajai geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, priklausantis nekilnojamasis turtas – nuotekų tvarkymo infrastruktūra; pastatas yra kanalizacijos perpumpavimo stotis (nuotekų tvarkymo infrastruktūra), kuriai yra taikomas specialus teisinis režimas pagal NSUSOAI; pastatas yra valstybiniame žemės sklype ir yra sudaryta valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis, todėl įsigijus pastatą turėtų būti sudaromas sandoris ir dėl žemės nuomos teisių perleidimo).
- 47.7. Apie aukcioną Neringos savivaldybės administracija buvo informuota tik 2021 m. sausio 21 d., kai UAB „Neringos vanduo“ vadovas pateikė Neringos savivaldybės administracijos direktoriui dokumentus dėl ieškovų S. V. ir V. J. ieškinių bei kitą su aukcionu susijusią informaciją. Dėl to ABI 19 straipsnio 10 dalyje nustatytas 30 dienų terminas ieškiniui pareikšti pasibaigė 2021 m. vasario 20 d. (šeštadienį). Neringos savivaldybė ieškinį teisme atsakovei pareiškė 2021 m. vasario 22 d. (pirmadienį) nepraleidusi ieškinio senaties termino. Dėl to byloje dalyvaujantys asmenys neturėjo pagrindo prašyti taikyti ieškinio senatį. Be to, pagal kasacinio teismo praktiką vienos iš byloje dalyvaujančių ginčo materialiojo teisinio santykio šalių pareikštas reikalavimas taikyti ieškinio senatį paprastai negalioja kitoms turinčioms teisę prašyti taikyti senatį ginčo šalims. Jeigu viena iš dalyvaujančių byloje ginčo materialiojo teisinio santykio šalių ieškinio senatį taikyti prašo, o kita – ne, ieškinys, pareikštas šiai šaliai, paprastai negali būti atmetamas taikant ieškinio senatį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016; 2018 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-421-1075/2018). Ieškovas S. V. nėra materialiojo teisinio santykio, iš kurio kilo Neringos savivaldybės ir atsakovės ginčas, šalis; Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimas buvo pareikštas tik atsakovei UAB „Neringos vanduo“. S. V. byloje pagal Neringos savivaldybės ieškinį atsakovei nėra įtrauktas net kaip trečiasis asmuo. Taigi S. V. prašymu negalėjo būti taikoma ieškinio senatis.
- 47.8. Naujo aukciono skelbimas reiškia ir naują vienašalio sandorio sudarymą. Atsakovė, vadovaudamasi savo įstatų nuostatomis (5.22.7.3–5.22.7.6 punktai), prieš skelbdama naują pastato aukcioną (pagal sandorio vertę) turėjo gauti Neringos savivaldybės

administracijos pritarimą pastatą parduoti už 150 000 Eur pradinę kainą, tačiau tai nebuvo padaryta.

- 47.9. Elektroninių pinigų įstaigos „Paysera“ pateikti dokumentai patvirtina, kad S. V. pasirašė mokėjimo pavedimus dėl 150 Eur ir 1500 Eur pervedimo 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val., t. y. tik po aukciono pabaigos. Ieškovo S. V. pasiūlymas taip pat neatitiko Aukciono sąlygų 19 ir 24 punkto reikalavimų, kadangi pasiūlyme ieškovas nenurodė savo gyvenamosios vietos, atsiskaitomosios sąskaitos numerio, aukciono pavadinimo, nepateikė pasiūlymo rašto priedų sąrašo. Ieškovo pasiūlymą pripažinus laimėjusiu aukcioną būtų pažeistas Aukciono sąlygų 33 punktas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl nekilnojamojo daikto aukciono pripažinimo specialiu

48. CK 6.419 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad daiktų pirkimas–pardavimas aukciono būdu reiškia, jog daiktai siūlomi pirkti keliems asmenims per tarpininką – aukciono vedėją, o sutartis laikoma sudaryta su tuo pirkėju – aukciono dalyviu, kuris pasiūlo didžiausią kainą už parduodamą daiktą. Viešasis aukcionas yra pardavimo būdas, kai daiktai ar paslaugos siūlomi pirkti keliems asmenims, kurie asmeniškai dalyvauja aukcione arba kuriems suteikiama galimybė jame asmeniškai dalyvauti ir kurie viešai varžosi per aukciono vedėją, o sutartis dėl daiktų ar paslaugų pirkimo sudaroma su tuo aukciono dalyviu, kuris pasiūlo didžiausią kainą (2 dalis). Valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių daiktų pirkimui–pardavimui aukciono būdu šio skirsnio taisyklės taikomos tiek, kiek kiti įstatymai nenustato ko kita (4 dalis).
49. CK 6.420 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pardavėjas gali nustatyti pradinę parduodamo daikto kainą arba bet kokias kitas aukciono sąlygas. Tačiau nepaskelbtos aukciono sąlygos negali būti panaudotos prieš aukciono dalyvius, išskyrus atvejus, kai aukciono vedėjas šias sąlygas paskelbė aukciono dalyviams prieš gaudamas pasiūlymą.
50. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad tais atvejais, kai aukcione parduodamas nekilnojamas daiktas, šalys per dešimt dienų nuo pardavimo turi sudaryti notarinės formos sutartį (CK 1.74 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 6.393 straipsnio 1 dalis, 6.421 straipsnio 3 dalis). Parduodant daiktą aukciono būdu, pardavėjo pareiga sudaryti to daikto pirkimo–pardavimo sutartį skelbiant aukcioną nustatytomis sąlygomis, o kai parduotas nekilnojamas daiktas – taip pat sudaryti įstatymo reikalaujamos formos sutartį, atsiranda dėl paties asmens išpareigojimo sudaryti tokią sutartį jo paskelbtomis sąlygomis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2006). CK 6.163 straipsnio 4 dalyje taip pat nurodyta, kad šalys privalo atskleisti viena kitai joms žinomą informaciją, turinčią esminę reikšmę sutarčiai sudaryti. Taigi, kai daiktas parduodamas aukciono būdu, pagrindinės pirkimo–pardavimo sąlygos nustatomos aukciono sąlygose, ir šios sąlygos teisiškai saisto pirkėją ir pardavėją (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr.

3K-3-286/2014; 2020 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-162-916/2020, 28 punktas).

51. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad pagal įstatyme nustatytą reglamentavimą paskelbtos aukciono sąlygos saisto oferentą ir kiekvienas aukciono dalyvis gali pagrįstai tikėtis, kad pateiktas pasiūlymas yra galiojantis ir teisingas. CK 6.420 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta taisyklė skirta aukciono dalyvių interesams nuo aukciono rengėjų „siurprizinių“ sutarties sąlygų apsaugoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2006; 2007 m. vasario 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-78/2007). Tuo tarpu oferentas (pardavėjas) negali remtis aplinkybe dėl netikslių aukciono sąlygų, netinkamu pasirengimu aukcionui ir pan. Oferentui tenka padariniai dėl paskelbtų netikslių aukciono sąlygų, nepriklausomai nuo to, dėl kieno kaltės – paties oferento ar kitų asmenų – tai atsitiko, pastaroji aplinkybė negali turėti įtakos vertinant aukcioną ir jo rezultatus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2008).
52. CK 6.423 straipsnyje nustatyta, kad jeigu aukciono vedėjas paprašė teikti pasiūlymus, daiktas, dėl kurio skelbiamas aukcionas, negali būti atsiimtas, išskyrus atvejus, kai per protingą laiko tarpą negauta jokio pasiūlymo. Daiktą, dėl kurio paskelbtas aukcionas, galima iš aukciono atsiimti bet kada, jeigu skelbiamas specialus aukcionas.
53. Remiantis kasacinio teismo praktika, nei CK, nei kiti įstatymai neapibrėžia, koks aukcionas laikomas specialiuoju CK 6.423 straipsnio prasme. Įstatyme nėra apibrėžti kriterijai, leidžiantys kvalifikuoti specialų aukcioną. Aukcionas kaip specialus galėtų būti kvalifikuojamas tiek pagal pardavimo aukciono būdu objektą, tiek pagal specifinę ar specialią aukciono organizavimo ir vedimo tvarką, tiek pagal kitas reikšmingas aplinkybes, leidžiančias konkretų aukcioną kvalifikuoti kaip specialų aukcioną. Specialiu aukcionu taip pat galėtų būti laikomas ir toks aukcionas, kai jo organizatorius iš anksto nurodo pasiliekančią sau teisę bet kada atsiimti daiktą iš aukciono (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugpjūčio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-611/2015).
54. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad atsakovei nuosavybės teise priklauso pastatas – kanalizacijos perpumpavimo stotis (duomenys neskelbtini) ji buvo pardavinėjama UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtame viešame aukcione. Aukciono komisija 2020 m. gruodžio 14 d. protokolu nutarė: 1) atmesti ieškovo S. V. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 7 ir 10 punktų; 2) atmesti ieškovo V. J. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto; 3) atmesti UAB „Artumo“ pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 21.3, 24, 26, 32.4 punktų; 4) informuoti aukciono dalyvius, kad aukcionas laikytinas specialiu ir kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 45V nutarta atsiimti iš aukciono kanalizacijos perpumpavimo stotį (duomenys neskelbtini); 5) nutraukti tolimesnes aukciono procedūras. Aukciono dalyviai ieškovai V. J. ir S. V., nesutikdami su atsakovės sprendimais dėl pasiūlymų neatitikties Aukciono sąlygoms, aukciono pripažinimo specialiu ir ginčo pastato atsiėmimo iš aukciono, reiškė savarankiškus ieškinius ir prašė teismo šiuos sprendimus panaikinti; kiekvienas ieškovas prašė pripažinti jį aukciono laimėtoju. Pirmosios instancijos teismas iš esmės tenkino ieškovo S. V. ieškinį, pripažindamas, kad atsakovė nepagrįstai atmetė jo pasiūlymą, pripažino aukcioną specialiu ir atsiėmė pastatą iš aukciono. Apeliacinės instancijos teismas padarė priešingas išvadas, su kuriomis nesutinka kasacinius skundus pateikę ieškovai V. J. ir S. V., būtent, kad: 1) aukcionas pagrįstai pripažintas specialiu, todėl atsakovė turėjo teisę atsiimti pastatą iš aukciono; 2) ieškovų V. J. ir S. V. pasiūlymai neatitiko Aukciono sąlygų reikalavimų; 3) aukcionas buvo neteisėtas, nes nebuvo gautas pastato savininkės atsakovės UAB „Neringos vanduo“ vienintelės akcininkės Neringos savivaldybės sutikimas parduoti šį pastatą.

55. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ vienintelė akcininkė, turinti 46 253 vienetus apmokėtų akcijų ir tokių patį skaičių balsų (100 procentų), yra Neringos savivaldybė. Atsakovei nuosavybės teise priklauso pastatas – kanalizacijos perpumpavimo stotis (duomenys neskelbtini), kuri atsakovei buvo perleista 1998 m. balandžio 17 d. akcininkų susirinkimo protokolo ir 1998 m. birželio 1 d. priėmimo–perdavimo akto pagrindu. Apeliacinės instancijos teismo išvados, kad atsakovės vykdytas pastato – kanalizacijos perpumpavimo stoties (duomenys neskelbtini) aukcionas buvo specialus, vienas iš pagrindų buvo tai, kad šio turto aukciono organizavimo ir (ar) vykdymo tvarka buvo specifinė: 1) ginčo pastatas yra savivaldybės turtas, todėl jo aukcionui, be CK šeštosios knygos dvyliktojo skirsnio normų, taikytinos ir imperatyviosios VSTVNDĮ nuostatos, taip pat šiame įstatyme nustatytas aukciono procedūras detalizuojantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1178 patvirtintas Valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione tvarkos aprašas; 2) ginčo pastatui priskirtas žemės sklypas priklauso valstybei nuosavybės teise, todėl vykdant pastato aukcioną turi dalyvauti ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos (Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimo Nr. 1178 2.1 ir 2.2 papunkčiai, Aprašo 1178 12, 15, 59 punktai). Teisėjų kolegija tik iš dalies sutinka su šiais apeliacinės instancijos teismo argumentais.
56. Vertinant ginčo pastato aukciono teisėtumą ir sprendžiant, ar pagrįstai apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamam ginčui taikė VSTVNDĮ ir Aprašą 1178, atkreiptinas dėmesys į šių teisės aktų taikymo sritį. Remiantis VSTVNDĮ 1 straipsnio 1 dalimi, šis įstatymas nustato valstybės ir *savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką ir sąlygas*, valstybės ir savivaldybių institucijų įgaliojimus šioje srityje tiek, kiek to nereglamentuoja kiti šio turto valdymo ir (ar) naudojimo, ir (ar) disponavimo juo įstatymai. Savivaldybių turto sandara reglamentuojama VSTVNDĮ 4 straipsnyje. Pagal jo 2 dalį, ilgalaikis materialusis turtas yra: 1) *statiniai, patalpos ar jų dalys, žemė, kiti nekilnojamieji daiktai, nuosavybės teise priklausančys savivaldybėms*; 2) vietinės reikšmės kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės ir paminklai, nuosavybės teise priklausančys savivaldybėms; 3) kitas ilgalaikis materialusis turtas. Savivaldybių nematerialusis turtas yra: 1) savivaldybių heraldikos objektai; 2) patentai ir licencijos, taip pat teisės, atsirandančios iš patentų ir licencijų, sertifikavimo ženklai, techniniai projektiniai dokumentai, informacijos apdorojimo programos ir intelektinės veiklos rezultatai; 3) kitas nematerialusis turtas (3 dalis). Savivaldybių finansinis turtas yra: 1) pagal įstatymus ir kitus teisės aktus iš mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų gaunami savivaldybių biudžeto piniginiai ištekliai; 2) *savivaldybėms nuosavybės teise priklausančys vertybiniai popieriai ir turtinės teisės, atsirandančios iš šių vertybinių popierių*; 3) reikalavimo teisė į savivaldybių išduotas paskolas; 4) kitas finansinis turtas (4 dalis). Apeliacinės instancijos teismo taikyto ginčo pastato aukcionui kvalifikuoti Aprašo 1178 1 punkte nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione tvarkos apraše reglamentuojamas valstybei arba *savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto* – statinių, patalpų ar jų dalių be jam priskirto žemės sklypo (kai žemės sklypas negali būti parduodamas) arba su jam priskirtu žemės sklypu (jeigu žemės sklypas parduodamas kartu su nekilnojamoju turtu) ir kitų nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione organizavimo ir vykdymo procesas, apimantis žemės sklypo, priskirto nekilnojamojam turtui, ploto ir naudojimo nustatymą; aukciono inicijavimą; aukciono sąlygų nustatymą ir aukciono skelbimą ir kt. Taigi tiek VSTVNDĮ, tiek ir Aprašas 1178 pagal jų taikymo sritį reglamentuoja teisinius santykius, susijusius su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu.
57. CK 2.48 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad juridiniai asmenys turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja nuosavybės ar patikėjimo teise. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad turtas, kurį juridinis asmuo valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise, priklauso juridinio asmens steigėjui ar dalyviui nuosavybės teise.

58. Nagrinėjamoje byloje nėra duomenų, kad ginčo pastatą atsakovė valdytų patikėjimo teise ir atitinkamai kad šis nekilnojamasis turtas priklauso jos akcininkei Neringos savivaldybei nuosavybės teise (šios nutarties 56 punktas). Taigi atsakovė nusprendė perleisti aukciono būdu jai nuosavybės teise priklausančią pastatą, laisvai disponuodama jai nuosavybės teise priklausančiu turtu (CK 2.48 straipsnis). Dėl akcininkės Neringos savivaldybės pritarimo atsakovė kreipėsi 2019 m. liepos 5 d., neįvykus pirmajam aukcionui pakartotinai nebuvo kreiptasi (šiuo klausimu bus pasisakyta toliau). Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad aukcionas negali būti vertinamas kaip disponavimas savivaldybei priklausančiu turtu (buvo ketinama aukciono būdu perleisti privačiam juridiniam asmeniui priklausančią turtą). Pagal turto pobūdį ginčo pastato aukcionas nepatenka į VSTVNDĮ 1 straipsnio 1 dalyje apibrėžtą šio įstatymo taikymo sritį, tokia išvada atitinka ir kasacinio teismo formuojamą praktiką (žr., pvz., *mutatis mutandis* (su būtinais (atitinkamais) pakeitimais) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-230-378/2019 80–82 punktas). Nagrinėjamu atveju netaikytinas ir Aprašas 1178, reglamentuojantis valstybei ir savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto pardavimą viešo aukciono būdu (Aprašo 1178 1 punktas). Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija sutinka su ieškovo kasacinių skundų argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai taikė VSTVNDĮ ir Aprašo 1178 nuostatas kvalifikuodamas ginčo teisinius santykius, tačiau tai nepaneigia teismo pagrįstos išvados, kad ginčo objekto aukciono organizavimo ir (ar) vykdymo tvarka turėjo specifinių procedūrų, kurios tokį aukcioną iš esmės leido pripažinti specialiu.
59. Minėta, kad aukcionas kaip specialus galėtų būti kvalifikuojamas tiek pagal pardavimo aukciono būdu objektą, tiek pagal specifinę ar specialią aukciono organizavimo ir vedimo tvarką, tiek pagal kitas reikšmingas aplinkybes, leidžiančias konkretų aukcioną kvalifikuoti kaip specialų aukcioną. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad kanalizacijos perpumpavimo stočiai yra priskirtas valstybinės žemės sklypas (duomenys neskelbtini), kuriam taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (valstybiniai parkai; Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo penkto skyriaus dvidešimt trečiasis skirsnis). Šis žemės sklypas yra priskirtas pajūrio juostai, todėl priklauso Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise Žemės įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklausančios žemės įsigyti savivaldybių ar privačion nuosavybėn negalima. Šis valstybinės žemės sklypas atsakovei yra nuomojamas 2002 m. spalio 3 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutarties pagrindu.
60. Teisės doktrinoje pažymima, kad viešosios nuosavybės teisės įgyvendinimas skiriasi nuo privačios nuosavybės teisės įgyvendinimo dėl keleto priežasčių; pirma, viešosios nuosavybės teisė įgyvendinama vadovaujantis viešosios teisės principais ir normomis; šią teisę įgyvendina valstybė ir savivaldybės, veikiančios per atitinkamas savo institucijas; jų sprendimai turi užtikrinti viešąjį interesą, tenkinti visuomenės poreikį; sudarant sandorius ar priimant sprendimus dėl valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo privaloma vadovautis efektyvumo ir racionalumo, kitais VSTVNDĮ įtvirtintais viešosios nuosavybės teisės įgyvendinimo principais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-53/2012).
61. VSTVNDĮ 9 straipsnyje įtvirtinti valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai, t. y. pamatinės viešosios nuosavybės teisės įgyvendinimo nuostatos. Tai visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios tvarkos principai. Visuomeninės naudos principas reiškia, kad valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo turi būti disponuojama rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą (1 punktas). Efektyvumo principas reikalauja, kad sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei (2 punktas). Valstybės ir savivaldybių turto valdymas,

naudojimas ir disponavimas juo turi atitikti ir racionalumo principą, pagal kurį toks turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas (3 punktas). Atskirai pažymėtinas ketvirtasis valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principas – viešosios tvarkos. Dėl šio principo reikšmės yra pasisakyta kasacinio teismo praktikoje, pagal kurią disponavimo valstybės ir (ar) savivaldybių turto reglamentavimas yra imperatyvus ir reiškia, kad valstybės (savivaldybių) turto tvarkymo teisiniuose santykiuose teisėta yra tik tai, kas leista įstatymo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-42-219/2020 55 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką; 2020 m. birželio 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-194-695/2020 22–25 punktus). Taigi sandoriai dėl valstybės ir savivaldybių turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės ir (ar) savivaldybių turto, nustatytais atvejais ir būdais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-286/2014; 2015 m. vasario 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-76-701/2015; 2020 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-194-695/2020, 26 punktas).

62. CK 6.394 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pagal pastato, įrenginio ar kitokio nekilnojamojo daikto pirkimo–pardavimo sutartį pirkėjui kartu su nuosavybės teise į tą daiktą pardavėjas perduoda ir šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas teises į tą žemės sklypo dalį, kurią tas daiktas užima ir kuri būtina jam naudoti pagal paskirtį. Jeigu nekilnojamojo daikto savininkas nėra žemės sklypo, kuriame tas daiktas yra, savininkas, tai nekilnojamąjį daiktą jis gali parduoti be žemės sklypo savininko sutikimo tik tuo atveju, jeigu tai neprieštarauja įstatymų ir (ar) sutarties nustatytoms to žemės sklypo naudojimo sąlygoms. Kai toks nekilnojamasis daiktas parduodamas, pirkėjas įgyja teisę naudotis atitinkama žemės sklypo dalimi tokiomis pat sąlygomis kaip nekilnojamojo daikto pardavėjas (3 dalis). Pagal Žemės įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 1 punktą valstybinė žemė išnuomojama be aukciono, jeigu ji užstatyta fiziniams ir juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausančiais ar jų nuomojamais statiniais ar įrenginiais (išskyrus laikinuosius statinius, inžinerinius tinklus ir neturinčius aiškios funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo arba ūkinės veiklos pobūdžio statinius, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui). Valstybinės žemės sklypų, užstatytų asmenims nuosavybės teise priklausančiais pastatais, išnuomojimo be aukciono tvarka yra detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 patvirtintose Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklėse.
63. Teisėjų kolegija, remdamasi nurodytomis teisės normomis, konstatuoja, kad atsakovė, paskelbdama aukcioną dėl ginčo pastato, iš esmės ne tik pardavinėjo šį nekilnojamąjį turtą, bet buvo nuspręsta ir dėl teisės sudaryti valstybinės žemės sklypo, užstatyto ginčo pastatu, nuomos sutartį perdavimo. Kadangi ginčo pastatu užstatytas žemės sklypas yra pajūrio juostoje ir priklauso valstybei išimtinė nuosavybės teise, tai yra pagrindas konstatuoti, jog atsakovė aukciono būdu pardavinėjo specifinių požymių turintį turtą. Aukcione pirkėjui įsigijus ginčo pastatą jam pagal CK 6.394 straipsnio 3 dalį pereitų ir teisė išsinuomoti valstybinės žemės sklypą, kurį tas pastatas užima ir kuris yra būtinas jam naudoti pagal paskirtį. Šį pastatą įsigijusio asmens teisė būtų įgyvendinama teisės aktais reglamentuota tvarka (šios nutarties 62 punktas). Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors apeliacinės instancijos teismas pritaikė ne tas teisės normas, kurios reglamentuoja ginčo teisius santykius, tačiau padarė pagrįstą išvadą, kad vykdant aukcioną iš esmės turėtų dalyvauti atitinkama žemės sklypą patikėjimo teise valdanti valstybės institucija, kuri nustatytų valstybinės žemės sklypo perdavimo aukciono laimėtojų pagrindą ir su aukciono laimėtoju sudarytų sandorį, susijusį su valstybinio žemės sklypo naudojimu (CK 6.394 straipsnio 3 dalis). Šie požymiai, t. y. aukciono būdu parduodamo objekto ypatumai, specifinė aukciono organizavimo ir vykdymo tvarka, teikia pagrindą atsakovės aukcioną kvalifikuoti kaip specialų.

64. Kasaciniuose skunduose ieškovai nurodo, kad aplinkybė, jog aukcionas yra specialus, nebuvo nurodyta Aukciono sąlygose, kurios oferentui yra privalomos, o pagal CK 6.420 straipsnio 1 dalį nepaskelbtos aukciono sąlygos negali būti panaudotos prieš aukciono dalyvius. Teisėjų kolegija nurodo, kad CK 6.423 straipsnyje, reglamentuojančiame daikto atsiėmimą iš aukciono, nenustatyta, jog aukciono sąlygose privalo būti nurodyta, kad aukcionas yra specialus ir kad tik tokiu atveju aukcioną paskelbęs daikto savininkas įgyja teisę atsiimti daiktą iš aukciono. Iš tiesų, pagal kasacinio teismo praktiką (šios nutarties 50, 51 punktai) paskelbtos aukciono sąlygos saisto oferentą ir kiekvienas aukciono dalyvis gali pagrįstai tikėtis, kad pateiktas pasiūlymas yra galiojantis ir teisingas (CK 6.420 straipsnio 1 dalis). Be to, šalys privalo atskleisti viena kitai joms žinomą informaciją, turinčią esminę reikšmę sutarčiai sudaryti. Taigi, kai daiktas parduodamas aukciono būdu, pagrindinės pirkimo–pardavimo sąlygos nustatomos aukciono sąlygose, ir šios sąlygos teisiškai saisto pirkėją ir pardavėją. Tačiau teisėjų kolegija pažymi, kad nurodyti kasacinio teismo išaiškinimai dėl aukciono sąlygų yra susiję su pirkimo–pardavimo sutarties sudarymu ir jos sąlygomis. Aplinkybė, kad aukcioną paskelbusi atsakovė Aukciono sąlygose nenurodė, jog yra skelbiamas specialus aukcionas, negali paneigti aukciono būdu parduodamo objekto ypatumų bei specifinės aukciono organizavimo ir vykdymo tvarkos, o tai, minėta, ir teikia pagrindą atsakovės aukcioną kvalifikuoti kaip specialų. Taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, kad specialiu aukcionu galėtų būti laikomas ir toks aukcionas, kai jo organizatorius iš anksto nurodo pasiliekančią sau teisę bet kada atsiimti daiktą iš aukciono (šios nutarties 53 punktas), o tai reiškia, kad tokia teisė iš anksto gali būti ir nenurodyta, tačiau nulemta kitų svarbių aplinkybių, tokių kaip parduodamo objekto ypatumai, aukciono organizavimo ir vykdymo tvarka ir kt.
65. Remdamasi nurodytais argumentais teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismo išvada, jog atsakovės organizuotas ir vykdytas ginčo pastato aukcionas buvo specialus, o tai atitinkamai suteikė atsakovei teisę, nenustačius aukcioną laimėjusio asmens (šiuo klausimu žr. nutarties 66–73 punktus), atsiimti ginčo pastatą iš aukciono, yra pagrįsta tinkamu CK 6.423 straipsnio taikymu.

Dėl aukcione ieškovų pateiktų pasiūlymų atmetimo

66. Kasaciniais skundais ieškovai V. J. ir S. V. nesutinka su apeliacinės instancijos teismo išvadomis, kad jų aukcione teikti pasiūlymai, kaip neatitinkantys Aukciono sąlygų reikalavimų, buvo atmesti pagrįstai. Teisėjų kolegija šiuos ieškovų kasacinių skundų argumentus laiko nepagrįstais.
67. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad Aukciono komisija 2020 m. gruodžio 14 d. posėdyje nutarė atmesti ieškovo V. J. pasiūlymą kaip neatitinkantį Aukciono sąlygų 24 punkto, kadangi pasiūlymas (su priedais) nesurištas, nesunumeruotas ir paskutinio lapo antroje pusėje nepatvirtintas parašu. Pirmosios instancijos teismas šį pažeidimą laikė formaliu ir nesudarantiu pagrindo atmesti ieškovo pasiūlymo, nurodė, kad Aukciono sąlygų 28, 32 punktuose nenustatyta galimybė atmesti pasiūlymą dėl nurodyto trūkumo. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė priešingai, konstatavo, kad net ir formalių aukcione teikiamiems pasiūlymams nustatytų reikalavimų laikymasis užtikrina aukciono skaidrumą, todėl nustatyti ieškovo V. J. pasiūlymo trūkumai Aprašo 1178 36, 46 punktų pagrindu lėmė Aukciono komisijos pagrįstą sprendimą jį atmesti. Teisėjų kolegijos vertinimu, nors apeliacinės instancijos teismas, minėta, nepagrįstai ginčo teisiniams santykiams taikė Aprašo 1178 nuostatas (žr. nutarties 58 punktą), tačiau priėmė teisingą sprendimą dėl ieškovo V. J. pasiūlymo atmetimo.

68. Minėta, kad atsakovės organizuotame aukcione pirkėjui įsigijus ginčo pastatą pagal CK 6.394 straipsnio 3 dalį pėreitų ir teisė išsinuomoti pajūrio juostoje esantį valstybinės žemės sklypą, kurį tas pastatas užima ir kuris yra būtinas jam naudoti pagal paskirtį (žr. nutarties 63 punktą). Taigi, atsakovės vykdytas aukcionas buvo susijęs su valstybei išimtinės nuosavybės teise priklausančio turto valdymu ir naudojimu. Tokiu atveju, minėta, taikytini VSTVNDĮ 9 straipsnyje įtvirtinti valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai, t. y. valstybės turtas turi būti valdomas ir naudojamas rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą, maksimalią naudą visuomenei, toks turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas, o sandoriai dėl valstybės turto turi būti sudaromi tik teisės aktų nustatytais atvejais, būdais ir tvarka (žr. nutarties 61 punktą). Dėl nurodytų priešasčių teisėjų kolegija sutinka su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad aukciono sąlygų laikymasis yra svarbus ir privalomas aukciono dalyviams tam, kad būtų užtikrintas valstybės turtinis interesas, garantuota viešojo intereso apsauga, parduodant turtą teisės normų nustatyta tvarka skaidriai ir kuo palankesnėmis sąlygomis.
69. Byloje nustatyta, kad į Aukciono sąlygas buvo įtrauktas reikalavimas pasiūlymą (su priedais) surišti, sunumeruoti ir paskutinėje lapo antroje pusėje patvirtinti pirkėjo parašu tam, kad būtų užtikrintas pateiktų pasiūlymų aiškumas, nuoseklumas, nekintamumas. Atsakovės aukcionas buvo organizuotas ir vykdomas ne elektroniniu būdu. Ieškovas V. J. į aukcioną atvyko su dviem paruoštais vokais, UAB „Artumo“ pasiūlymas buvo be būtino kainos pasiūlymo. Be to, aukcionas vyko su pertraukomis, o pateiktų pasiūlymų vertinimas ir rezultatų paskelbimas buvo atidėti kitos dienos posėdžiui. Nurodytos aplinkybės patvirtina, kad Aukciono sąlygose nustatyti reikalavimai buvo reikalingi tam, kad nebūtų iškreipti aukciono rezultatai, kad būtų užtikrintas aukciono skaidrumas.
70. Teisėjų kolegija sutinka su ieškovo V. J. kasacinio skundo argumentu, kad Aukciono sąlygų 24 punkto reikalavimas, jog aukciono dalyvio pasiūlymas (su priedais) turi būti paskutinio lapo antroje pusėje patvirtintas pirkėjo antspaudu, gali būti taikomas tik juridinio asmens pasiūlymui, tačiau tai savaime nereiškia, kad visi kiti nurodyti reikalavimai, t. y. kad aukciono dalyvio pasiūlymas (su priedais) turi būti sunumeruotas, surištas ir paskutinio lapo antroje pusėje patvirtintas pirkėjo parašu, netaikomi fizinių asmenų pasiūlymams, nes tokia nuostata nėra įtvirtinta Aukciono sąlygose. Pažymėtina, kad pastarieji reikalavimai yra nustatyti ir UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V patvirtintų Nekilnojamojo turto pardavimo viešo aukciono būdu nuostatų 16 punkte.
71. Aukciono sąlygų 33 punkte nustatyta, kad laimėjusiu pasiūlymu pripažįstamas pasiūlymas, kuris atitinka šiose sąlygose nustatytus reikalavimus ir kuriuo už parduodamą objektą siūloma didžiausia kaina. Aukciono nuostatų 27.2 punkte įtvirtinta, kad viešo aukciono metu nekilnojamojo turto pardavimo komisijos pirmininkas privalo kartu su kitais komisijos nariais atplėšti užklijuotus vokus su viešo aukciono pasiūlymais, patikrinti kiekviename voke esančius dokumentus ir, jeigu jie atitinka šių nuostatų reikalavimus, skelbti kiekvieno aukciono dalyvio numerį ir siūlomą objekto kainą. Šių nuostatų pagrindu darytina išvada, kad Aukciono sąlygose ir Aukciono nuostatuose įtvirtintų reikalavimų, tarp jų – atitinkamai 24 ir 16 punktuose nustatytų – neatitinkantis V. J. pasiūlymas negalėjo būti pripažintas laimėjusiu atsakovės organizuotą ginčo turto aukcioną.
72. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad ieškovo S. V. pasiūlymas buvo atmestas, nes iki vokų su pasiūlymais atplėšimo jis nebuvo sumokėjęs pradinio įnašo ir registracijos mokesčio, nustatytų Aukciono sąlygų 6, 9 punktuose (atitinkamai – pradinis įnašas lygus 1 proc. nuo pradinės pardavimo kainos – 150 000 Eur, t. y. 1500 Eur; registracijos mokeskis – 150 Eur). S. V. pavedimas dėl 150 Eur registracijos mokesčio mokėjimo buvo padarytas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.22 val., o pasirašytas kitą dieną – 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val.; 1500 Eur pradinio įnašo mokėjimo pavedimas buvo padarytas 2020 m. gruodžio 6 d. 14.21 val., o pasirašytas 2020 m.

gruodžio 7 d. 10.23 val. Apeliacinės instancijos teismas, remdamasis UAB „Paysera LT“ 2021 m. birželio 3 d. ir 2021 m. birželio 14 d. raštais, nustatė, kad po pasirašymo 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val. UAB „Paysera LT“ 150 Eur ir 1500 Eur mokėjimus „Paysera“ paskyroje po pasirašymo 2020 m. gruodžio 7 d. 10.23 val. įvykdė ir 2020 m. gruodžio 7 d. 12.03 val. perdavė gavėjo bankui. Abu S. V. mokėjimo nurodymai 2020 m. gruodžio 6 d. buvo išsaugoti pervedimų sąrašė, pasirinkus funkciją „išsaugoti prie nepasirašytų“. Mokėjimus S. V. atliko tik aukciono organizatoriui paviešinus visus pateiktus pasiūlymus. Taigi iki aukciono pradžios ieškovas pervedimų nebuvo pasirašęs, o tik iš anksto paruošęs mokėjimų šablonus (CPK 353 straipsnio 1 dalis).

73. Aukciono sąlygų 5 punkte nustatyta, kad viešo aukciono pasiūlymai turi būti pateikti iki 2020 m. gruodžio 7 d. 10 val. Aukciono sąlygų 32.1–32.3 punktuose nustatyta, kad nekilnojamojo turto pardavimo komisija turi atmesti pasiūlymą, jeigu trūksta kurio nors šių pardavimo sąlygų 19–23 punktuose nurodyto dokumento; sumokėtas pradinis įnašas yra mažesnis už privalomąjį; pradinis įnašas ir (ar) registracijos mokeskis pervestas ne į tą sąskaitą (identiški reikalavimai nustatyti ir Aukciono nuostatų 28.1–28.3 punktuose). Aukciono sąlygų 20.1 punkte ir Aukciono nuostatų 12.1 punkte įtvirtinta, kad su pasiūlymu yra pateikiami mokėjimo dokumentai, patvirtinantys, jog į bendrovės (atsakovės) nurodytą sąskaitą pervesti registracijos mokeskis ir pradinis įnašas. Analizuojant šias nuostatas darytina išvada, jog tam, kad aukciono dalyvis būtų pripažintas laimėtoju, aukcioną organizavusi atsakovė buvo nustačiusi vieną iš reikalavimų, kad iki 2020 m. gruodžio 7 d. 10 val. būtų pateiktas dokumentas, patvirtinantis reikalaujamų sumų pervedimą į Aukciono sąlygų 7 punkte nurodytą banko sąskaitą. Nurodyto reikalavimo ieškovas S. V. neįvykdė. Kaip nustatė apeliacinės instancijos teismas, iki 2020 m. gruodžio 7 d. 10 val. kartu su pasiūlymu ieškovas pateikė mokėjimo šablonus, o ne mokėjimo dokumentus, patvirtinančius pradinio įnašo ir registracijos mokesčio pervedimą į atsakovės sąskaitą (CPK 353 straipsnio 1 dalis), o tai neatitiko Aukciono sąlygų 5, 7, 10, 20.1 punktų reikalavimų, taip pat Aukciono nuostatų 12.1 punkto reikalavimo. Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija sutinka su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad ieškovo S. V. pasiūlymas buvo atmestas pagrįstai (Aukciono sąlygų 32.1 punktas; Aukciono nuostatų 28.1 punktas).
74. Teisėjų kolegija nurodo, kad neturi pagrindo kitaip vertinti apeliacinės instancijos teismo nustatytų faktų, o pagal CPK 353 straipsnio 1 dalį kasacinis teismas yra saistomas byloje nustatytų aplinkybių. Ieškovo S. V. kasacinio skundo argumentai dėl netinkamo byloje esančių įrodymų vertinimo, nenustatytų ar netinkamai nustatytų byloje faktinių aplinkybių neteikia pagrindo daryti priešingos nei apeliacinės instancijos teismo išvados dėl pagrįstai atmesto ieškovo pasiūlymo, taip pat konstatuoti įrodymų vertinimą reglamentuojančių teisės normų netinkamą taikymą. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas nustatė visas ieškovo pasiūlymo vertinimui reikšmingas aplinkybes, tinkamai įvertino byloje esančių įrodymų visumą ir nenukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, formuojamos įrodymų vertinimo klausimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-42-684/2019, 30 punktas; 2022 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-305-403/2022, 48 punktas).

Dėl ieškinio senaties taikymo akcininko reikalavimui pripažinti negaliojančiu bendrovės skelbtą aukcioną

75. Ieškovė Neringos savivaldybė šioje byloje prašė pripažinti negaliojančiu ir panaikinti atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną dėl kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo. Šioje byloje ieškovas S.

V. pateikė prašymą taikyti šiam reikalavimui ieškinių senaties terminą. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad ieškovė Neringos savivaldybė praleido ABĮ 19 straipsnio 10 dalyje nustatytą 30 dienų ieškinių senaties terminą. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškovas S. V. neturi teisės prašyti taikyti ieškinių senaties nurodytam reikalavimui, nes jis nėra ginčo santykių šalis, taip pat neturi byloje atsakovo statuso, todėl jo prašymas taikyti ieškinių senatį atmestinas. Kasaciniu skundu ieškovas S. V. nesutinka su tokia apeliacinės instancijos teismo išvada, nurodo, kad Neringos savivaldybės reikalavimas buvo nukreiptas tiesiogiai prieš jo interesus, t. y. siekiant paneigti jo teisę sudaryti ginčo pastato pirkimo–pardavimo sutartį, o tai reiškia, kad jis yra kilusio ginčo materialiojo teisinio santykio šalis. Teisėjų kolegija iš dalies sutinka su tokiais kasacinio skundo argumentais, tačiau apeliacinės instancijos teismo sprendimą netaikyti ieškinių senaties Neringos savivaldybės ieškinių reikalavimui iš esmės laiko teisingu.

76. ABĮ 19 straipsnio 10 dalyje įtvirtinta, kad CK 2.82 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais ieškinį dėl bendrovės organų sprendimų negaliojimo gali pareikšti akcininkai, kreditoriai, bendrovės vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai ar kiti įstatymuose nustatyti asmenys ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie ginčijamą sprendimą.
77. CK 1.124 straipsnyje nustatyta, kad ieškinių senatis – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas (terminas), per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį.
78. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad ieškinių senatis yra laiko tarpas, per kurį valstybė garantuoja asmeniui jo pažeistos teisės gynimą, jeigu per šį laiko tarpą suinteresuotas asmuo kreipėsi į teismą su ieškiniu apginti pažeistą teisę (CK 1.124 straipsnis). Įstatymas, nustatydamas laiko tarpą, per kurį valstybė garantuoja pažeistos teisės gynimą, siekia ne tik užtikrinti subjektinės teisės realumą, bet ir sukurti stabilius civilinius teisinius santykius, todėl nustato ilgesnį ir trumpesnį ieškinių senaties terminą. Šis ne tik skatina nukentėjusiąją šalį operatyviai reaguoti į savo teisės pažeidimą, bet ir suteikia garantiją kitai civilinio teisinio santykio šaliai, kad po tam tikro įstatyme nustatyto laikotarpio jos įgytos teisės negalės būti ginčijamos. Jeigu asmuo, žinodamas arba turėdamas žinoti apie savo teisės pažeidimą (CK 1.127 straipsnio 1 dalis), į šį pažeidimą per visą ieškinių senaties termino eigą nereaguoja ir nereikia ieškinių, tai kita civilinio teisinio santykio šalis turi teisę pagrįstai tikėtis, kad toks asmuo arba apskritai atsisako savo teisės, arba nemano, jog jo teisė yra pažeista. Taigi, taikant normas, reguliuojančias ieškinių senatį, būtina atsižvelgti tiek į abiejų civilinio teisinio santykio šalių interesus, tiek ir į ieškinių senaties instituto normų tikslus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2000 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-856/2000; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-633/2013).
79. CK 1.126 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad reikalavimą apginti pažeistą teisę teismas priima nagrinėti nepaisant to, kad ieškinių senaties terminas pasibaigęs. Ieškinių senatį teismas taiko tik tuo atveju, kai ginčo šalis reikalauja (2 dalis).
80. Teisėjų kolegija nurodo, kad, kilus teisminiam ginčui tarp materialiojo teisinio santykio šalių, šios tampa procesinių teisinių santykių subjektais. Ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, prieš kurios interesus nukreiptas byloje pareikštas materialusis teisinis reikalavimas, pagal savo procesinę padėtį byloje paprastai dalyvauja kaip atsakovas, kadangi ginčo materialiojo teisinio santykio šalis ir procesinių teisinių santykių šalis dažniausiai sutampa. Tačiau ginčo materialiojo teisinio santykio šalis dalyvauti byloje gali būti patraukta ir kitu procesiniu statusu. Pavyzdžiui, kasacinio teismo praktikoje yra pripažinta kaip trečiojo asmens byloje dalyvaujančio bendraskolio teisė reikalauti taikyti ieškinių senatį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-307-701/2016, 23, 31 punktai). Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje byloje prašyti taikyti ieškinių senatį Neringos savivaldybės

reikalavimui turėjo teisę ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, prieš kurios interesus nukreiptas byloje pareikštas materialusis teisinis reikalavimas.

81. Nagrinėjamoje byloje ieškinius atsakovei yra pareiškę trys ieškovai: V. J. ir S. V., ginčydami atsakovės sprendimus dėl paskelbto ginčo pastato aukciono, siekdami pripažinimo aukciono laimėtoju ir ginčo pastato pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, ir ieškovė Neringos savivaldybė, ginčydama atsakovės sprendimą paskelbti ginčo pastato aukcioną (iškeltos trys civilinės bylos buvo sujungtos į vieną). Tiek pirmosios, tiek ir apeliacinės instancijos teismai pripažino ieškovų V. J. ir S. V. suinteresuotumą dėl ieškovės Neringos savivaldybės pareikšto reikalavimo (šios nutarties 15, 38, 40 punktai). Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškovai S. V. ir V. J. ieškiniais siekė nuosavybės teise įsigyti ginčo turta, o atsakovė ir ieškovė Neringos savivaldybė, pasirinkdamos skirtingus savo teisių gynimo būdus, siekė paneigti ieškovų S. V. ir V. J. teises įsigyti ginčo turta, t. y. iš esmės nustatė ginčo materialiojo teisinio santykio šalis. Tačiau sprenddamas dėl ieškinio senaties taikymo Neringos savivaldybės reikalavimui apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad ieškinio senatį prašantis taikyti ieškovas S. V. nėra ginčo materialiojo santykio šalis, be to, neturi atsakovo statuso byloje, todėl negali prašyti taikyti ieškinio senaties. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos apeliacinės instancijos teismo išvados yra prieštaringos.
82. Minėta, jog S. V. byloje siekė, kad jis būtų pripažintas aukciono laimėtoju ir kad su juo būtų sudaryta ginčo pastato pirkimo–pardavimo sutartis. Ieškovė Neringos savivaldybė siekė, kad būtų pripažintas negaliojančiu ir panaikintas atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtas aukcionas, t. y. kad byloje nebūtų nustatytas aukciono laimėtojas ir ginčo pastatas nebūtų parduotas nei V. J., nei S. V.. Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija konstatuoja, kad ieškovas S. V. yra ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, prieš kurios interesus nukreiptas byloje ieškovės Neringos savivaldybės pareikštas materialusis teisinis reikalavimas, ir tai, kad S. V. nėra atsakovas šioje byloje, neturi reikšmės sprendžiant dėl jo teisės prašyti taikyti ieškinio senatį Neringos savivaldybės reikalavimui. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovas S. V. teisę prašyti teismo taikyti ieškinio senatį turėjo ir ją įgyvendino.
83. CK 1.131 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ieškinio senaties termino pabaiga iki ieškinio pareiškimo yra pagrindas ieškinį atmesti.
84. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad apie aukcioną 2020 m. lapkričio 10 d. buvo paskelbta atsakovės UAB „Neringos vanduo“ tinklalapyje ir 2020 m. lapkričio 12 d. – dienraščiuose „Vakarų ekspresas“ ir „Lietuvos rytas“. Taigi Neringos savivaldybė apie aukcioną, t. y. apie ginčijamą atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymą Nr. 33V, turėjo ir galėjo sužinoti 2020 m. lapkričio 10 d. Pirmosios instancijos teismas taip pat pažymėjo, kad 2021 m. sausio 26 d. gautas Neringos savivaldybės prašymas įstoti į bylą trečiuoju asmeniu – aplinkybės, susijusios su aukcionu, ieškovei tapo žinomos iki 2021 m. sausio 26 d. Neringos savivaldybė ieškinį dėl atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V priimto sprendimo paskelbti aukcioną pripažinimo negaliojančiu ir panaikinimo teismui pateikė 2021 m. vasario 22 d. Minėta, kad pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog ieškovė yra praleidusi ABĮ 19 straipsnio 10 dalyje nustatytą 30 dienų ieškinio senaties terminą. Teisėjų kolegija, vertindama pirmosios instancijos teismo faktines aplinkybes, nesutinka su teismo padaryta išvada dėl ieškinio senaties termino pradžios pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes (CPK 353 straipsnio 1 dalis).
85. Pirmosios instancijos teismas nenustatė tikslaus momento, kada Neringos savivaldybė sužinojo apie ginčijamą atsakovės direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V priimtą sprendimą paskelbti aukcioną, tik nurodė, kad Neringos savivaldybė turėjo ir galėjo sužinoti 2020 m. lapkričio 10 d., be to, toliau teismas nurodė, kad aplinkybės, susijusios su aukcionu,

ieškovei tapo žinomos iki 2021 m. sausio 26 d. Taigi byloje galimas pripažinimas, kad apie ginčijamą atsakovės sprendimą ieškovė Neringos savivaldybė iš esmės sužinojo iki 2021 m. sausio 26 d. Tokiu atveju, kai nėra galimybės nustatyti Neringos savivaldybės sužinojimo apie ginčijamą atsakovės sprendimą tikslesnės datos, teisėjų kolegijos vertinimu, laikytina, kad ieškinio senaties terminas prasidėjo 2021 m. sausio 26 d. Kadangi Neringos savivaldybė ieškinį dėl atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V priimto sprendimo paskelbti aukcioną pripažinimo negaliojančiu ir panaikinimo teismui pateikė 2021 m. vasario 22 d., tai yra pagrindas konstatuoti, jog Neringos savivaldybė ieškinio senaties termino šiam atsakovės sprendimui ginčyti nepraleido (ABĮ 19 straipsnio 10 dalis).

Dėl juridinio asmens vadovo sprendimo paskelbti aukcioną pripažinimo negaliojančiu dėl prieštaravimo imperatyviosioms teisės normoms

86. Apeliacinės instancijos teismas, vadovaudamasis Aprašu 1178, atsakovės skelbtą aukcioną pripažino negaliojančiu ir dėl imperatyviųjų teisės normų nesilaikymo – nebuvo gautas akcininko pritarimas naujam aukcionui, kaip to reikalaujama pagal atsakovės įstatų 5.22.7.3 punktą. Kasaciniu skundu ieškovas V. J. nesutinka su tokia teismo išvada, nurodo, kad aukcionas buvo ginčijamas kaip sandoris CK 1.82 straipsnio 1 dalies pagrindu, kuris byloje neįrodytas, be to, Neringos savivaldybės sutikimas parduoti ginčo pastatą aukcione buvo duotas. Ieškovo nuomone, Neringos savivaldybė piktnaudžiauja procesinėmis teisėmis reikšdama ieškinį bendrovei, kurios akcininkė ji yra, nes bendrovė gali savo teises ginti pati. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus laiko nepagrįstais.
87. Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką dispozityvumo principas, įtvirtintas CPK 13 straipsnyje, nustato civilinio proceso dalyviams teisę laisvai disponuoti jiems priklausančiomis procesinėmis teisėmis. Tai reiškia, kad tik asmuo, manantis, jog jo teisės pažeistos, sprendžia, ar ginti pažeistą teisę ir kokį pažeistų teisių gynimo būdą pasirinkti. Bylos nagrinėjimo ribas apibrėžia faktinis ieškinio pagrindas ir ieškinio dalykas, taip pat atsakovo pateikti atsikirtimai į ieškinį. Teismas neturi teisės peržengti bylos nagrinėjimo ribų, apibrėžtų pirmiau įvardytais elementais, išskyrus proceso įstatymo nustatytus atvejus (CPK 265 straipsnio 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-123-823/2022, 29 punktas).
88. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad pareiškiantis ieškinį asmuo privalo tinkamai surašyti ieškinio pareiškimą, aiškiai suformuluoti ieškinio dalyką ir pagrindą tam, kad teismas, vadovaudamasis koncentracijos ir ekonomiškumo principais (CPK 7 straipsnis), galėtų tinkamai atlikti vieną iš savo tikslų – kuo greičiau atkurti teisinę taiką tarp šalių (CPK 2 straipsnis). Ieškinio pagrindas – tai faktinės aplinkybės (lot. *causa petendi*), kuriomis ieškovas grindžia savo materialųjį teisinį reikalavimą, t. y. ieškinio dalyką (lot. *causa actiones; causa petendi*). Proceso įstatyme nustatytas reikalavimas ieškinyje nurodyti faktines aplinkybes, kurių pagrindu reiškiamas reikalavimas, bei šias aplinkybes pagrindžiančius įrodymus (CPK 111 straipsnio 2 dalies 5 punktas, 135 straipsnio 1 dalies 2 punktas), tačiau nereikalaujama, kad į teismą besikreipiantis asmuo nurodytų įstatymus, kuriais grindžia savo reikalavimus, t. y. teisiškai kvalifikuotą ginčą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-37/2014; 2023 m. sausio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-67-403/2023, 24 punktas).
89. Kasacinio teismo praktikoje dėl dispozityvių bylų išaiškinta, kad teismas, priimdamas sprendimą, yra saistomas ieškinio (priešieškinio) pagrindu nurodytų aplinkybių ir negali

peržengti ieškinio (priešieškinio) ribų, t. y. negali keisti nei ieškinio dalyko (pvz., negali priteisti šaliai to, ko ji neprašo, arba priteisti daugiau, nei šalis prašo), nei ieškinio pagrindo (negali nustatyti tokių aplinkybių, kuriomis, reikšdamas reikalavimą, nesirėmė ieškovas, negali savo sprendime remtis tokiais faktais, kurių šalys teismui nenurodė, ir įrodymais, kurių byloje nėra) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 8 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-486/2012; 2014 m. balandžio 30 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-278/2014; 2015 m. gruodžio 29 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-710-611/2015; kt.).

90. Kasacinis teismas taip pat yra išaiškinęs, kad teismas, ištyręs ieškinyje nurodytas faktines aplinkybes ir atsakovo atsikirtimus, nustato faktus, atlieka jų teisinį vertinimą, kvalifikuoja ginčo santykius, aiškina teisės normas ir taiko jas ginčo santykiui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-486/2012; 2021 m. kovo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-65-684/2021, 52 punktas). Kai teismas, spręsdamas ginčą pagal nustatytas byloje faktines aplinkybes, nurodo teisinius argumentus arba taiko teisės normas, kuriais nesiremia šalys ar dalyvaujantys byloje asmenys, tai nėra ieškinio pagrindo keitimas ir byloje pareikštų reikalavimų peržengimas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. kovo 7 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-95/2011; 2014 m. liepos 3 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-369/2014). Teisinė ginčo santykio kvalifikacija, teisės normų aiškinimas ir taikymas ginčo santykiui yra bylą nagrinėjančio teismo prerogatyva ir tik tinkamas ginčo santykio teisinis kvalifikavimas ir jį reguliuojančių teisės normų taikymas sudaro pagrindą priimti pagrįstą ir teisėtą sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-255/2013; 2023 m. sausio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-51-701/2023, 47 punktas).
91. Nagrinėjamos bylos duomenimis, ieškovė Neringos savivaldybė savo ieškinio reikalavimą pripažinti negaliojančiu ir panaikinti atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną dėl kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo grindė tokiais faktinėmis aplinkybėmis (faktinis ieškinio pagrindas): 1) atsakovė, prieš paskelbdama antrąjį ginčo pastato aukcioną, negavo Neringos savivaldybės sutikimo; 2) atsakovė neįvertino ginčo pastato rinkos kainos naujo aukciono metu ir valstybinės žemės sklypo (duomenys neskelbtini) nuomos teisės kainos (vertės). Ieškovė savo ieškinyje rėmėsi CK 1.82 straipsniu, t. y. savo nuožūra teisiškai kvalifikavo tarp šalių kilusį ginčą. Minėta, kad pagal proceso įstatymą nereikalaujama, kad į teismą besikreipiantis asmuo nurodytų įstatymus, kuriais grindžia savo reikalavimus, teisiškai kvalifikuoti kilusį ginčą turi bylą nagrinėjantis teismas. Todėl tai, kad apeliacinės instancijos teismas, spręsdamas ginčą pagal nustatytas byloje faktines aplinkybes, netaikė CK 1.82 straipsnio, kurį nurodė ieškovė, nelaikytina ieškinio pagrindo keitimu ir byloje pareikštų reikalavimų peržengimu. Kita vertus, minėta, teisėjų kolegija nesutinka su apeliacinės instancijos teismo sprendimu ginčo atveju taikyti Aprašo 1178 nuostatas, nors iš esmės laiko pagrįsta galutinę teismo išvadą, kad yra pagrindas pripažinti atsakovės sprendimą paskelbti ginčo pastato aukcioną negaliojančiu dėl imperatyviųjų teisės normų nesilaikymo.
92. CK 2.82 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad juridinių asmenų organų sprendimai gali būti teismo tvarka pripažinti negaliojančiais, jeigu jie prieštarauja imperatyviosiems įstatymų normoms, juridinio asmens steigimo dokumentams arba protingumo ar sąžiningumo principams. Ieškinį gali pareikšti juridinio asmens kreditoriai, jeigu sprendimas pažeidžia jų teises ar interesus, atitinkamas juridinio asmens valdymo organas, juridinio asmens dalyvis arba kiti įstatymuose nurodyti asmenys. Tokiems ieškiniams nustatomas trijų mėnesių ieškinio senaties terminas. Jis pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie ginčijamą sprendimą, jeigu šis kodeksas ir kiti įstatymai nenustato kitokio ieškinio senaties termino ir kitokios sprendimo nuginčijimo tvarkos. Minėta, kad, pagal ABĮ 19 straipsnio 10 dalį, CK 2.82 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais ieškinį dėl bendrovės organų

sprendimų negaliojimo gali pareikšti akcininkai, kreditoriai, bendrovės vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai ar kiti įstatymuose nurodyti asmenys ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie ginčijamą sprendimą.

93. Dėl CK 2.82 straipsnio 4 dalies aiškinimo ir taikymo kasacinio teismo praktikoje konstatuota, kad ji nustato savarankiškus juridinių asmenų organų sprendimų pripažinimo negaliojančiais pagrindus ir tiesiogiai nesieja jų su sandorių negaliojimo pagrindais, o tai reiškia, kad tais atvejais, kai yra ginčijami juridinių asmenų organų sprendimai, nepriskirtini prie sandorių, taikytina CK 2.82 straipsnio 4 dalis ir joje įtvirtinti sprendimų pripažinimo negaliojančiais pagrindai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2009; 2011 m. sausio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-17/2011).
94. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad bendrovės organų sprendimai (tiek valdymo organų, tiek visuotinio akcininkų susirinkimo) gali būti ginčijami trimis atvejais – dėl prieštaravimo imperatyviosioms įstatymų normoms, juridinio asmens steigimo dokumentams arba protingumo ar sąžiningumo principams. Tokiais atvejais ieškinį dėl bendrovės organų sprendimų negaliojimo gali pareikšti akcininkai, kreditoriai, bendrovės vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai ar kiti įstatymuose nurodyti asmenys ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią ieškovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie ginčijamą sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-131-403/2021, 27 punktas).
95. ABĮ 34 straipsnio 4 dalies 3 punkte nustatyta, kad valdyba priima sprendimus dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, investavimo, perleidimo, nuomos (skaičiuojama atskirai kiekvienai sandorio rūšiai), jeigu įstatuose nenurodyta kitokia vertė. Įstatuose gali būti įtvirtinta, kad valdyba, prieš priimdama šio straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytus sprendimus, turi gauti visuotinio akcininkų susirinkimo ar stebėtojų tarybos pritarimą (5 dalis).
96. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ įstatų 5.1.2 punkte įtvirtinta, kad bendrovėje stebėtojų taryba ir valdyba nesudaromos; stebėtojų tarybos funkcijos, nustatytos ABĮ, kitiems bendrovės organams nepriskiriamos; bendrovės valdybos kompetencijai priskirtas funkcijas atlieka bendrovės vadovas (direktorius), išskyrus ABĮ nurodytas išimtis. Įstatų 5.22.2 punkte įtvirtinta, kad bendrovės vadovas vienvaldiškai sudaro sandorius bendrovės vardu, tačiau įstatų 5.22.7.3–5.22.7.6 punktuose nurodytus sandorius bendrovės vadovas gali sudaryti, kai yra visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas šiuos sandorius sudaryti. Įstatų 5.22.7.3 punkte įtvirtinta, kad bendrovės vadovas priima sprendimus dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, investavimo, perleidimo, nuomos (skaičiuojama atskirai kiekvienai sandorio rūšiai).
97. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad atsakovės UAB „Neringos vanduo“ įstatinio kapitalo dydis yra 1 339 486,88 Eur (įstatų 3.1 punktas). Taigi, vadovaujantis atsakovės įstatų 5.22.2 ir 5.22.7.3 punktais, sandorius dėl didesnės nei 66 974,34 Eur vertės ilgalaikio turto pardavimo atsakovės vadovas gali sudaryti tik turėdamas Neringos savivaldybės, kaip atsakovės UAB „Neringos vanduo“ vienintelės akcininkės, pritarimą. 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitos duomenimis, kanalizacijos perpumpavimo stoties rinkos vertė 2019 m. gegužės 10 d. buvo 97 000 Eur, o žemės sklypo – 29 700 Eur. Teismai pagrįstai nusprendė, kad atsakovė, siekdama parduoti ginčo pastatą, įskaitant pardavimą viešo aukciono būdu, turėjo gauti Neringos savivaldybės pritarimą.
98. 2019 m. liepos 5 d. atsakovė kreipėsi į Neringos savivaldybę prašydama pritarti ginčo kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimui. Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V13-378 pardavimui buvo pritarta, nustatyta rinkos vertė – 97 000 Eur. Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 32V buvo paskelbtas kanalizacijos perpumpavimo stoties viešas aukcionas.

Atsakovės UAB „Neringos vanduo“ aukciono komisijos 2019 m. rugsėjo 25 d. protokolo duomenimis, aukcionas paskelbtas neįvykusių, nes nebuvo gauta pasiūlymų. Ginčijamu atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V buvo paskelbtas naujas nurodytos kanalizacijos perpumpavimo stoties viešas aukcionas, buvo nustatyta 150 000 Eur ginčo turto pardavimo kaina, t. y. daugiau nei pusantrą karto didesnė kaina nei nustatyta ieškovės Neringos savivaldybės 2019 m. liepos 29 d. pritarime ir 2019 m. birželio 5 d. UAB „STIVVF“ nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje. Kadangi antrasis aukcionas įvyko praėjus beveik pusantrų metų nuo pirmojo aukciono ir rinkos vertės nustatymo, tai apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad atsakovė, neturėdama objektyvaus pagrindo, savo nuožiūra naujame aukcione nustatė naują parduodamo nekilnojamojo turto rinkos vertę, ir teisėjų kolegija laiko šią teismo išvadą pagrįsta.

99. Nors apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl atsakovės teisės nustatyti didesnę ginčo pastato pardavimo kainą, nepagrįstai vadovavosi Aprašo 1178 nuostatomis (minėta, buvo parduodamas ne Neringos savivaldybei, o UAB „Neringos vanduo“ nuosavybės teise priklausantis pastatas), tačiau teisėjų kolegija sutinka su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad atsakovė, siekdama praduoti ginčo pastatą antrame aukcione, turėjo pakartotinai kreiptis į akcininkę Neringos savivaldybę, kad ši pritartų pardavimui. Antrasis aukcionas įvyko praėjus beveik pusantrų metų nuo pirmojo aukciono ir rinkos vertės nustatymo, taigi pasikeitus nekilnojamojo turto rinkos kainoms, tą iš dalies patvirtina ir pačios atsakovės naujai nustatyta padidinta iki 150 000 Eur ginčo pastato pardavimo kaina. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovė turėjo atlikti naują ginčo pastato rinkos kainos vertinimą ir pateikti jį Neringos savivaldybei. Byloje nėra duomenų, kaip atsakovė nustatė ginčo pastato naują 150 000 Eur kainą, ar ji buvo reali, ar atitiko 2020 m. pabaigoje vykusio aukciono metu buvusias nekilnojamojo turto rinkos kainas. Be to, minėta, aukcionu buvo perleidžiama ne tik nuosavybės teisė į ginčo pastatą, bet nuspręsta ir dėl teisės naudotis (išsinuomoti) šiuo pastatu užimtu žemės sklypu, kuris nuosavybės teise priklauso valstybei, pajūrio juostoje perdavimo. Į tai turėjo būti atsižvelgta nustatant ginčo pastato pardavimo aukcione kainą. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, konstatuoja, kad ginčo pastatas negalėjo būti parduojamas už tą pačią kainą, kuri buvo nustatyta ir dėl kurios buvo duotas akcininkės pritarimas 2019 m., praėjus beveik pusantrų metų nuo pirmojo aukciono ir turto vertės nustatymo, todėl prieš skelbdama antrą ginčo pastato aukcioną atsakovė turėjo gauti akcininkės pritarimą.

100. Nepagrįstas ieškovo V. J. kasacinio skundo argumentas, kad Neringos savivaldybė nėra suinterasuotas asmuo šioje byloje. Ieškovas remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-41-421/2021 nurodytu išaiškinimu, kad vien tik finansinis akcininko interesas nėra pakankamas įmonės savarankiškam teisiniam subjektiškumui paneigti, nurodo, kad Neringos savivaldybė piktnaudžiauja procesinėmis teisėmis, reikšdama ieškinį savo pačios valdomai įmonei. Teisėjų kolegija nurodo, kad ieškovas nepagrįstai remiasi nurodyta kasacinio teismo nutartimi byloje, kurios faktinės aplinkybės skiriasi nuo šioje byloje nustatytų faktų. Nurodytoje byloje bendrovės vienintelė akcininkė pateikė prevencinį ieškinį, prašydama priteisti bendrovei žalos atlyginimą, t. y. akcininkė reiškė ieškinį bendrovės vardu iš esmės įgyvendindama jos valdymo organų funkcijas. Nagrinėjamoje byloje vienintelė akcininkė ginčija bendrovės sprendimą parduoti nekilnojamąjį turtą aukciono būdu, priimtą be akcininkės pritarimo, nors tiek ABĮ, tiek bendrovės įstatuose yra įtvirtintas reikalavimas tokį pritarimą gauti. Taigi nagrinėjamoje byloje, priešingai nei nurodytoje, akcininkė gina savo teisę dalyvauti sprendžiant dėl bendrovės turto pardavimo. Teisėjų kolegijos vertinimu, teisės aktais yra nustatyta akcininko teisė kontroliuoti atitinkamos vertės nekilnojamojo turto perleidimą, o bendrovei pažeidus šią teisę ir teisėtą akcininko interesą, kad akcinė bendrovė veiktų pelningai ir kad turtas nebūtų švaistomas, akcininkas turi teisę ir interesą revizuoti ir esant reikalui ginčyti tokį bendrovės sprendimą (CK 2.82 straipsnio 4 dalis).
101. Remdamasi nurodytais argumentais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad atsakovė nepagrįstai savo nuožiūra naujame (antrame) aukcione nustatė parduodamo nekilnojamojo turto kainą, turėjo atlikti naują parduodamo turto vertinimą ir gauti Neringos savivaldybės pritarimą, kaip to reikalaujama pagal ABĮ 34 straipsnio 4 dalies 3 punktą, UAB „Neringos vanduo“ įstatų 5.22.7.3 punktą, todėl apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė tenkinti Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimą ir pripažino negaliojančiu atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną dėl kanalizacijos perpumpavimo stoties pardavimo.

Dėl draudimo peržengti apeliacinio skundo ribas

102. CPK 320 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti apeliacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims. Apeliacinės instancijos teismas *ex officio* (pagal pareigas) patikrina, ar nėra šio kodekso 329 straipsnyje nustatytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų.
103. Dėl CPK 320 straipsnio 1 dalies taikymo kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka apimtį ir ribas nustato apeliacinį procesą inicijavęs asmuo (apeliantas) ir apeliacinės instancijos teismas yra saistomas apeliaciniame skunde nurodytų argumentų bei neturi aiškintis aplinkybių ir faktų, kurių neprašo nustatyti apeliantas. Taigi teismas, nagrinėdamas bylą apeliacine tvarka, yra suvaržytas apeliacinio skundo faktinio ir teisinio pagrindo ir tikrina tik apskųstos sprendimo dalies teisėtumą bei pagrįstumą; neapskųstos sprendimo dalies teisėtumo bei pagrįstumo nenagrinėja ir dėl jos nesprenžia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-381/2014; 2022 m. gruodžio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. Nr. e3K-3-286-403/2022, 18 punktas).

104. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, jog draudimas peržengti apeliacinio skundo ribas nereiškia, kad apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą apeliacine tvarka, gali remtis tik apeliaciniame skunde nurodytais argumentais ir įrodymais. Apeliaciniame procese dalyvauja priešingų interesų turinčios šalys. Pagal CPK 318 straipsnio 1 dalį šalys privalo raštu pateikti atsiliepimus į apeliacinį skundą, kuriuose išdėsto savo nuomonę dėl paduoto apeliacinio skundo, nurodo byloje reikšmingas aplinkybes, teisinius argumentus. Taip siekiama užtikrinti tinkamą ginčo šalių keitimąsi informacija. Atsiliepimo į apeliacinį skundą instituto įtvirtinimas įstatyme, šio procesinio dokumento turiniui keliami reikalavimai nėra betikslis teisinis reglamentavimas; atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentai yra susiję su apeliacinio skundo argumentais ir juos apeliacinis teismas privalo analizuoti. Apeliacinės instancijos teismo rėmimasis faktais ir įrodymais, neminimais apeliaciniame skunde, tačiau nurodytais kitos šalies, atsikertančios į apeliacinį skundą, nelaikomas išėjimu už apeliacinio skundo ribų (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 19 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-132-403/2022 33 punktą).
105. Kasaciniame skunde V. J. nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas peržengė ieškovės Neringos savivaldybės ir atsakovės apeliacinių skundų ribas ir savo iniciatyva nusprendė, kad aukcione buvo parduodamas Neringos savivaldybės turtas, kuriam taikomas VSTVNDĮ ir atitinkami poįstatyminiai teisės aktai, taip pat surašė papildomus motyvus dėl aukciono laikymo specialiu. Pirmosios instancijos teismas šių teisės normų netaikė, o apeliaciniuose skunduose nebuvo nurodyta, kad aukcione parduodamas Neringos savivaldybės turtas. Taigi teismas priėmė siurprizinį sprendimą. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus laiko nepagrįstais.
106. Atkreiptinas dėmesys, kad šioje nutartyje jau pasisakyta, jog ginčo pastato pardavimui reglamentuoti nėra taikomas VSTVNDĮ, taip pat Aprašas 1178, nes pastatas nuosavybės teise priklauso atsakovei, o ne jos akcininkei Neringos savivaldybei. Taigi, apeliacinės instancijos teismas netinkamai kvalifikavo ginčo teisinius santykius taikydamas nurodytas teisės normas.
107. Minėta, kad pagal kasacinio teismo praktiką bylos nagrinėjimo ribas apibrėžia faktinis ieškinio pagrindas ir dalykas, taip pat atsakovo pateikti atsikirtimai į ieškinį. Teismas neturi teisės peržengti bylos nagrinėjimo ribų, apibrėžtų pirmiau įvardytais elementais, išskyrus proceso įstatymo nustatytus atvejus (CPK 265 straipsnio 2 dalis). Pagal proceso įstatymą nereikalaujama, kad į teismą besikreipiantis asmuo nurodytų įstatymus, kuriais grindžia savo reikalavimus, t. y. teisiškai kvalifikuotą ginčą, tai yra teismo prerogatyva. Kai teismas, sprenddamas ginčą pagal nustatytas byloje faktines aplinkybes, nurodo teisinius argumentus arba taiko teisės normas, kuriais nesiremia šalys ar dalyvaujantys byloje asmenys (kvalifikuoja ginčo santykius), tai nėra ieškinio pagrindo keitimas ir byloje pareiktų reikalavimų peržengimas (šios nutarties 88, 90 punktai).
108. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad apeliaciniam procesui taikomos bendrosios CPK nuostatos, taip pat pirmosios instancijos teismo procesą reglamentuojančios nuostatos, neprieštaraujančios apeliacinį procesą reglamentuojančioms normoms (CPK 302 straipsnis), bei specialiosios apeliacinį procesą apibrėžiančios CPK normos. Tai reiškia, kad apeliacinis teismas, nors nagrinėja bylą pagal proceso normų nustatytas taisykles, tačiau kaip ir pirmosios instancijos teismas yra saistomas pirmiau aptartų proceso normų, reglamentuojančių ieškinio pagrindą ir dalyką bei draudimą peržengti ieškinio ribas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 9 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-55-701/2023 77 punktą).
109. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, jog pats ieškovas V. J. savo ieškinyje nurodė, kad parduodamą aukcione objektą, kaip Neringos savivaldybės turtą, atsakovė valdo patikėjimo teise ir kad tokiu atveju ginčo teisinius santykius reglamentuoja CK, VSTVNDĮ, Aprašas 1178, Aukciono sąlygos. Be to, ieškovas ginčijo galimybę aukcioną pripažinti specialiu CK 6.243 straipsnio pagrindu. Taigi savo ieškinyje ieškovas nurodė tiek faktines aplinkybes, susijusias su

ginčo pastato priklausymu Neringos savivaldybei nuosavybės teise ir galimybe aukcioną (ne)pripažinti specialiu, tiek ir teisinį ieškinio pagrindą, nors, minėta, nereikalaujama, kad į teismą besikreipiantis asmuo nurodytų įstatymus, kuriais grindžia savo reikalavimus, t. y. teisiškai kvalifikuotų ginčą.

110. Pažymėtina, kad ieškovo S. V. ieškinyje taip pat buvo keliami nurodyti klausimai, t. y. nurodyta, kad aukcionas negali būti pripažintas specialiu ir kad šiuo atveju netaikytinos valstybės turto pardavimą reglamentuojančios teisės normos, nes ginčo turtą nuosavybės teise valdo atsakovė – privatus juridinis asmuo. Aukciono pripažinimo specialiu klausimas buvo keliamas ir ieškovo V. J. bei atsakovės apeliaciniuose skunduose. Minėta, kad pagal ieškinyje nurodytas faktines aplinkybes pareiga kvalifikuoti teisinį ginčą nustatyta teismui, apeliacinės instancijos teismas iš esmės tą ir padarė, įvertinęs šalių ieškiniuose bei apeliaciniuose skunduose nurodytas faktines aplinkybes, neišeidamas nei už ieškinių, nei už apeliacinių skundų ribų. Kadangi apeliacinės instancijos teismas vertino šalių procesiniuose dokumentuose nurodytas aplinkybes, tai nėra pagrindo konstatuoti, kad teismas šioje byloje priėmė siurprizingą sprendimą tiek įrodymų tyrimo ir vertinimo, tiek teisės taikymo aspektu. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovas turėjo galimybę ne tik pateikti įrodymus savo reikalavimams pagrįsti, bet teikti paaiškinimus byloje, kaip to reikalaujama pagal EŽTT praktiką ir akcentuojama ieškovo nurodytoje kasacinio teismo nutartyje (žr. 1997 m. vasario 18 d. sprendimo byloje *Nideröst-Huber prieš Šveicariją*, peticijos Nr. 18990/91, 24 punktą; 2001 m. gegužės 31 d. sprendimo byloje *K. S. prieš Suomiją*, peticijos Nr. 29346/95, 21 punktą; 2014 m. kovo 3 d. sprendimo byloje *Duraliyski prieš Bulgariją*, peticijos Nr. 45519/06, 30 punktą; kt.) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 3 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-7-74-313/2017 68 punktą).
111. Remdamasi nurodytais argumentais teisėjų kolegija konstatuoja, jog pagrindo išvadai, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė CPK 320 straipsnio 1 dalies nuostatas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar EŽTT praktikos, nenustatyta.

Dėl pagrindo nukrypti nuo CPK 93 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių

112. CPK 93 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, bylinėjimosi išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai (2 dalis). CPK 93 straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir tam žyminiam mokesčiui, kurį šalis įmoka paduodamos apeliacinius ir kasacinius skundus, taip pat prašymus dėl proceso atnaujinimo (CPK 93 straipsnio 3 dalis).
113. Pagal CPK 98 straipsnio 1, 2 dalis šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
114. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad CPK 93 straipsnio 1 dalies prasme proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, suprantama kaip šalis, kuriai sprendimas yra palankus, kuri laimėjo

ginčą byloje (pavyzdžiui, ieškovas, kurio ieškinys patenkintas). Materialiojo teisinio pobūdžio ginčo išsprendimo rezultatas lemia procesinio teisinio pobūdžio reikalavimo pagrįstumą, t. y. laimėjusiai šaliai atlyginamos jos turėtos išlaidos, kurių ji turėjo siekdama apginti pažeistą teisę (CPK 270 straipsnio 5 dalies 3 punktas). Tokiai proceso šaliai pagal aptariamą teisės normą pralaimėjusioji šalis turi kompensuoti civilinių teisių gynbai išleistas lėšas – patirtas bylinėjimosi išlaidas. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas (CPK 98 straipsnio 1 dalis) (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 7 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-7-701/2018 16, 17 punktus; 2019 m. spalio 10 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-294-611/2019 16 punktą; 2020 m. kovo 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-46-687/2020 63 punktą; 2021 m. kovo 10 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-47-916/2021 14 punktą).

115. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad esminis principas, kuriuo paremtos aptartos taisyklės, yra tas, kad „pralaimėjęs moka“. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklės yra sureguliuotos taip, kad būtų užtikrinta šalies, laimėjusios bylą, teisė į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Pagrindas, pagal kurį yra nustatoma laimėjusioji šalis ir atitinkamai paskirstomos bylinėjimosi išlaidos, pirmosios instancijos teisme yra ieškiniu pareikštų materialijų subjektinių reikalavimų išsprendimo rezultatas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-66-469/2020, 15 punktas).
116. CPK 93 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse įtvirtintoms bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklėms nėra būdingas absoliutumas. Pagal CPK 93 straipsnio 4 dalį, teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojosi procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, jog, sprendžiant, kam ir (ar) kokia apimtimi turėtų tekti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo našta, svarbią reikšmę turi kaltė (atsakomybė) dėl proceso. Atsakomybė ir kaltė dėl bylinėjimosi išlaidų nustatoma pagal procesinius šalių santykius, jų procesinį elgesį, tai yra vertinamas bylinėjimosi išlaidų priežastingumas, šalių apdairumas ir rūpestingumas, atliekant procesinius veiksmus, įskaitytinai ir inicijuojant patį bylos procesą, t. y. paduodant ieškinį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-145-403/2021, 29 punktas).
117. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad bylą pralaimėjusios šalys yra ieškovai S. V. ir V. J., o laimėjusios – ieškovė Neringos savivaldybės administracija ir atsakovė UAB „Neringos vanduo“, todėl tik pastarosios turi teisę į patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Bylinėjimosi išlaidų atlyginimą teismas padalijo pagal atsakovės sąnaudas, patirtas dalyvaujant ginčiuose su ieškovais S. V. ir V. J. (su kiekvienu atskirai ir kartu). Kasaciniame skunde ieškovas V. J. nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai paskirstė bylinėjimosi išlaidas, nes byloje Neringos savivaldybė ieškinį reikė atsakovei UAB „Neringos vanduo“, apeliacinės instancijos teismas Neringos savivaldybės ieškinį tenkino – pripažino, kad atsakovės aukcionas buvo organizuotas neteisėtai, tačiau ieškovės Neringos savivaldybės ir atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą nepagrįstai priteisė iš ieškovų V. J. ir S. V.. Teisėjų kolegija nurodytus argumentus laiko nepagrįstais.
118. Minėta, kad ieškovų V. J., S. V. ir Neringos savivaldybės ieškiniai buvo reiškiama atsakovei UAB „Neringos vanduo“ skirtingose bylose, vėliau šios bylos buvo sujungtos į vieną. Bylos duomenimis, ieškovas V. J. pateikė teismui ieškinį 2021 m. sausio 6 d., S. V. – 2021 m. sausio 14 d., o Neringos savivaldybė – 2021 m. vasario 22 d. S. V. ir V. J., pareikšdami ieškinius, kiekvienas siekė būti pripažintas aukciono laimėtoju ir kad su juo būtų sudaryta ginčo pastato pirkimo–pardavimo sutartis. Ieškovė Neringos savivaldybė siekė, kad būtų pripažintas

negaliojančiu atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtas aukcionas, t. y. kad byloje nebūtų nustatytas aukciono laimėtojas ir ginčo pastatas nebūtų parduotas nei V. J., nei S. V.. Tokio tikslo byloje iš esmės siekė ir atsakovė. Minėta, kad ieškovas S. V. yra ginčo materialiojo teisinio santykio šalis, prieš kurios interesus nukreiptas byloje ieškovės Neringos savivaldybės pareikštas materialusis teisinis reikalavimas (žr. nutarties 81 punktą). Ta pati išvada darytina ir dėl ieškovo V. J.. Šie ieškovai inicijavo šioje byloje kilusi ginčą dėl ginčo pastato aukciono, kurio pripažinimu įvykusi nebuvo suinteresuota nei Neringos savivaldybė, nei atsakovė. Teismai pripažino, kad Neringos savivaldybės ieškinys dėl atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbto aukciono pripažinimo negaliojančiu yra susijęs su ieškovų V. J. ir S. V. ieškiniais atsakovei UAB „Neringos vanduo“. Neringos savivaldybės ieškinys, kuriuo buvo ginčijamas aukcionas, iš tiesų buvo nukreiptas tiesiogiai prieš S. V. ir V. J. interesus, t. y. jų teisę sudaryti pirkimo–pardavimo sutartį dėl ginčo pastato. Šią aplinkybę iš esmės pripažįsta ir ieškovas S. V. savo kasaciniame skunde (žr. nutarties 45.5 punktą).

119. Nurodytų aplinkybių pagrindu darytina išvada, kad ieškovų S. V. ir V. J. pretenzijos į ginčo pastatą ir pareikšti šioje byloje ieškinio reikalavimai pripažinti aukciono laimėtoju iš esmės lėmė Neringos savivaldybės ieškinio reikalavimą pripažinti negaliojančiu atsakovės UAB „Neringos vanduo“ direktoriaus 2020 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 33V paskelbtą aukcioną. Pažymėtina, kad atsakovė atsiliepimu į Neringos savivaldybės apeliacinį skundą prašė jį tenkinti, nurodė, kad bylos nagrinėjimo metu sutiko su ieškovės Neringos savivaldybės ieškiniu.
120. Dėl nurodytų priežasčių yra pagrindas konstatuoti, kad nagrinėjamoje byloje sprendžiant, kam ir (ar) kokia apimtimi turėtų tekti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo našta, svarbią reikšmę turi aplinkybė, jog procesą iš esmės šioje byloje inicijavo ieškovai S. V. ir V. J.. Šioje byloje yra priimtas sprendimas ieškovės Neringos savivaldybės ir atsakovės naudai, todėl apeliacinės instancijos teismas, nukrypdamas nuo CPK 93 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, pagrįstai priteisė jų turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą iš ieškovų S. V. ir V. J., t. y. tinkamai paskirstė bylinėjimosi išlaidas šioje byloje ir šios nutarties 112, 113 punktuose nurodytų proceso teisės normų nepažeidė (CPK 93 straipsnio 4 dalis) (šios nutarties 116 punktas).
121. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad pagrindo pakeisti ar panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą nenustatyta (CPK 346 straipsnis, 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 dalis). Teisėjų kolegija nepasisako dėl kitų kasacinių skundų argumentų, kurie neturi reikšmės šios bylos galutiniam teisiniui rezultatui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo

122. CPK 98 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad dėl išlaidų už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
123. 2023 m. sausio 18 d. ieškovė Neringos savivaldybė pateikė prašymą priteisti jai iš ieškovų S. V. ir V. J. 2385,21 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo. Ieškovė prašyme nurodo, kad dėl Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo (toliau – EPP) sistemos strigimo negalėjo pateikti prašymo anksčiau. Prie prašymo pateikti duomenys, EPP 2023 m. sausio 18 d. 15 val. 28 min. 12 sek. įvyko klaida, prašoma pakartoti paskutinį veiksma iš naujo.

Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, ieškovės atstovė šį prašymą pasirašė (pateikė) 2023 m. sausio 18 d. 16 val. 1 min. 37 sek. Teisėjų kolegija nurodo, kad ieškovės prašymas pasirašytas, taip pat jos atstovės nurodoma EPP klaida įvyko jau po bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, todėl CPK 98 straipsnio 1 dalies pagrindu šis ieškovės Neringos savivaldybės prašymas netenkinamas.

124. Atsiliepimu į ieškovo S. V. kasacinį skundą atsakovė prašo priteisti iš šio ieškovo 1996,50 Eur išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme atlyginimo, pridedami šias išlaidas patvirtinantys dokumentai. Atsiliepimu į ieškovo V. J. kasacinį skundą atsakovė prašo priteisti iš šio ieškovo 2196,15 Eur advokato pagalbai kasaciniame teisme atlyginimo, pridedami šias išlaidas patvirtinantys dokumentai. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis neviršija Rekomendacijose nustatyto maksimalaus dydžio (7, 8.14 punktai), todėl atsakovei priteistinas jų atlyginimas iš ieškovų (CPK 98 straipsnis).
125. Ieškovų S. V. ir V. J. kasaciniai skundai netenkinami, todėl jų su kasaciniais skundais susijusios bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos (CPK 93 straipsnio 1, 3 dalys).
126. Ieškovas S. V. prašo priteisti 6143,44 Eur išlaidų už advokato pagalbą surašant atsiliepimą į ieškovo V. J. kasacinį skundą atlyginimo, pateikė šias išlaidas patvirtinančius dokumentus. Prašomų priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo dydis viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų dydį (7, 8.14 punktai), todėl tenkinama dalis prašymo ir ieškovui S. V. priteistina iš ieškovo V. J., į kurio kasacinį skundą buvo pateiktas atsiliepimas ir kurio kasacinis skundas netenkinamas, 3026,85 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
127. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme nepatirta.

Dėl pateikto naujo įrodymo

128. 2023 m. sausio 13 d. ieškovo S. V. atstovas pateikė kasaciniam teismui dokumentą apie ginčo pastato naujo aukciono paskelbimą internete ir prašymą priimti šį įrodymą.
129. Teisėjų kolegija pažymi, kad pagal CPK 347 straipsnio 2 dalį draudžiama kasaciniame skunde remtis naujais įrodymais ir aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ir apeliacinės instancijos teisme, o pagal CPK 353 straipsnio 1 dalį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskūstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu ir yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Dėl nurodytų priežasčių naujas įrodymas dėl bylos esmės kasaciniame teisme nepriimamas.
130. Išdėstytų argumentų pagrindu teisėjų kolegija atsisako tenkinti ieškovo prašymą dėl naujo įrodymo priėmimo, pateikto įrodymo nevertina ir grąžina jį pateikusiam asmeniui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Ieškovo S. V. prašymo priimti papildomą įrodymą netenkinti ir grąžinti pateiktą įrodymą – dokumentą apie pastato (duomenys neskelbtini) naujo aukciono paskelbimą internete šiam ieškovui.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 30 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Neringos vanduo“ (j. a. k. 152767676) iš ieškovo V. J. (a. k. (duomenys neskelbtini) 2196,15 Eur (du tūkstančius vieną šimtą devyniasdešimt šešis Eur 15 ct) ir iš ieškovo S. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) 1996,50 Eur (vieną tūkstantį devynis šimtus devyniasdešimt šešis Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti ieškovui S. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) iš ieškovo V. J. (a. k. (duomenys neskelbtini) 3026,85 Eur (tris tūkstančius dvidešimt šešis Eur 85 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2022 m. rugsėjo 22 d. nutartimi Nr. DOK-4713 taikytas laikinąsias apsaugos priemones – įrašą viešame registre dėl atsakovei UAB „Neringos vanduo“ (j. a. k. 152767676) priklausančio nekilnojamojo turto – pastato – kanalizacijos perpumpavimo stoties (duomenys neskelbtini) nuosavybės teisės perleidimo draudimo.

Nutarties kopiją išsiųsti valstybės įmonei Registrų centrui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Virgilijus Grabinskas

Sigita Rudėnaitė

Donatas Šernas